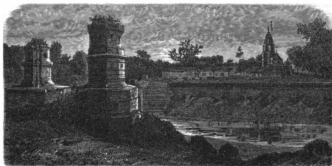

DE AARDE
EN
HAAR VOLKEN.

1872.

HAARLEM,
A. C. KRUSEMAN.

Dordt.

EEN BEZOEK AAN HET HOF VAN DEN GUIKOWAR.

Hebt ge er wel eens over nagedacht, hoemer het leven in deze onze negentiende eeuw, waar het op schilderachtigheid, op rijkdom en afwisseling van vormen en schoonheid der uiterlijke verschijning aankomt, achterstaat bij dat in vroegere eeuwen? En hebt ge wel eens gepoogd, u rekenschap te geven van den invloed, door deze verarming, dit onesthetische van geheel het openbare en bijzondere leven, op de ontwikkeling en beschaving in haar geheel, met name op kunst en literatuur, uitgeoefend? Het is hier de plaats niet, ons in de beantwoording dezer laatste vraag te verdiepen; zelfs niet om haar enigszins breedvoerig aan te roeren. Wij wenschen echter, dat ge het gewicht der opmerking erkent: we hebben daartoe niet anders te doen dan u uit te noodigen, voor een enkel oogenblik, het bontgekleurde, rijke, afwisselende, schilderachtige leven van den voortijd, in al zijne verscheidenheid en karakteristieke oorspronkelijkheid, u voor den geest te roepen. En daartoe behoefte ge geen vermoedende, verveelde archeologische studies te maken; daartoe behoefte ge slechts een blik te werpen op zoo menige schilderij en tekening, hetzij uit dien tijd zelve, hetzij het beeld van dien tijd wedergevoelde. Of nog beter: herinner u den indruk, door het aanschouwen van een dier gekostumeerde optochten, waarmede onze akademische jeugd hare vijfjarige gedensdagen viert, op u gemaakt. Niet waar? was het niet, ondanks al het onvolkomen, onbeshelpene, al het storende vaak, dat den indruk bederven kon; zelfs ondanks de welk van anachronismen en onopzeggende contrasten om u heen; — was het niet, of daar een verblindend visioen uit een tooverland langs uwe oogen trok en uwe fantasie hield geboid? En welde daar wel niet in uw binnen een zucht op,

waaruit afgruust sprak jegens de gelukkigen, wier oog en zin en verbeelding zich dagelijks, hun leven lang, aan honderd dergelijke tooneelen, in ter aanwernood gedroende afwisseling en overvloed, vergaats mocht?

Wij zijn in dat opzicht schromelijk achteruit gegaan, in welke andere opzichten wij dan ook wellicht voortsuut mogen zijn gegaan. Ons openbaar leven, om na van het bijzondere en huiselijke te zwijgen, is in de hoogste mate kleurloos, dof en eenlonig geworden, heeft al het schilderachtige, al het boeiende en opwekkende, alle schoonheid en frisheid en bezieling verloren. Dat komt nooit sterker uit, dan wanneer wij een poging doen een praal en pracht en uitloerijken glaas ten toon te speiden: eerst dan blijkt het overtuigend, hoezeer het geslachte dezes tijds tot zelfs het begrip van hetgeen tot dergelijke vertooningen behoort, verloren heeft. Aanschouw, bid ik u, onze openbare, ook koninklijke optochten, bij plechtige gelegenheden, wanneer — om een gemeentzame uitdrukking te gebruiken — alle zielen worden bijgezet, om indruk te maken; en zeg mij, of ge iets jammerlijkers, iets smakelooners denken kunt? Maakt niet deze gansche vertooning, in de allereerste plaats, den indruk van een beklagelijke, totaal mislukte parodie? Is zij niet een ergerlijke bespottling van alle begrippen van schoonheid en goeden smaak? vermoet zij niet door hare hope-looze eenvormigheid? kwetst zij niet door haar vol-slagen gemis aan leven, aan karakter, aan oorspronkelijkheid? Wat is onze schitterendste koninklijke processie, vergeleken bij een eenvoudigen gilden-optocht uit de veertiende of vijftiende eeuw? Meest daaraan de mate van uw teruggang.

Onze maatschappij is door en door burgerlijk gewor-

den, en heeft — niet enkel in de uiterlijke verschijning, maar toch ook in deze, die symbool is van het geestelijk leven; — den stempel der individualiteit, het zelfstandig-karaktervolle, verloren. De doffe, eenvormige massa heeft het individu verdrongen en in zich opgenomen. Geen hooge, uitstekende figuren meer, in oorspronkelijke eigenaardigheid, in scherp geteekende lijnen, zich van de menigte onderscheidende: zooveel mogelijk een zelfde peil voor allen. Geen levendig, boeiend, oog en hart bekorend, de fantasie prikkelend, eindeloos afwisselend spel van kleuren en tonen en schakeeringen: een zelfde grauwe tint over alles. Vaarwel de liefelijkheid der verschijning; vaarwel de poëzie der schoone vormen; vaarwel het pittoreske des levens! Dat is alles nutteloos, overbodig, onpraktisch: — en wij zijn nu eenmaal praktische lieden. Wel, het zij zoo. Maar, neem het ons niet kwalijk, indien het ons vaak benauwd wordt te midden dezer eenvormigheid; wanneer ons hart, met brandend heimwee, uitgaat naar eene andere omgeving, naar andere toestanden, andere vormen; naar de openbaring des levens in zijne bonte verscheidenheid.

Doch om dat te vinden, moeten wij verre weg, naar het aloude wonderland daar ginds, aan den voet van den Himalaya, waar Ganges en Indus en Bramapoetra, met melodisch ruischen, hunne heilige wateren voortstuwten, in de schaduw der palmboschen en der eeuwenheugende, blanke pagoden met hare fantastische beeldenwereld; daar ginds, waar nog zeer enkele inlandsche Vorsten genoeg macht en vermogen hebben overgehouden, om althans wat het uiterlijke betreft, de oude traditiën in eere te houden. Daar gaat voor den Europeaan eene nieuwe wereld open: eene wereld, stralende in bonte kleurenpracht; rijk, oorspronkelijk, veelvoudig, vol eigenaardige beelden en scherp geteekende figuren. Hemel en aarde, dier- en plantenwereld, de menschelijke maatschappij in al hare vormen en openbaringen: zij zijn daar gansch anders dan bij ons, en maken op den aanschouwer een indruk, die niet lichtelijk wordt uitgewischt.

Wel is ook in Indië veel van de pracht van vroeger tijden verdwenen. De meeste inlandsche staten zijn in het reusachtige britsch-indische rijk ondergegaan; van de nog overgeblevenen zijn de meesten genoegzaam geheel van Engeland afhankelijk. De Vorsten hebben een meer of minder aanzienlijk deel van hun land en hunne inkomsten verloren, en kunnen niet meer, als vroeger, over bijna onuitputtelijke middelen beschikken. Maar toch zijn er nog zeer enkelen bij machte om hunne hofhouding naar oud-indische wijze te blijven voeren. Onder dezen komt wel de eerste plaats toe aan een der Mahratten-vorsten, den Guikowar, wiens residentie te Baroda is gevestigd.

Zoo als men weet, bezaten de Mahratten eens in noordwestelijk Hindostan eene zeer geduchte macht; en het heeft den Engelschen veel inspanning en aanzienlijke offers aan geld en manschappen gekost, om dit dappere en krijgslustige volk te onderwerpen. De oorsprong van het Mahratten-rijk was als die van zoovele andere indische, en in 't algemeen aziatische rijken van vroegeren en lateren tijd. Omstreeks de helft der

zeventiende eeuw begon de kracht te verslappen, die tot dusver het ontzaglijke rijk van den Groot-mogol had bijeen gehouden; de banden, die de verworpende gewesten met elkander en het gemeenschappelijk middelpunt vereenigden, werden al losser en losser: en reeds begon, hier en daar, een enkele stoutmoedige landvoogd, een of ander vermetel legerhoofd, de houding aan te nemen van een zelfstandig heerscher, alleen nog maar in schijn den keizerlijken opperheer onderdanig. Zegelukte het ook een kloeken ondernemenden edelman, Siwadshi genaamd, zich als opperhoofd der gezamenlijke Mahratten-stammen te doen erkennen. Hij maakte zich onafhankelijk van den Groot-mogol Arang-zeb, die in 1708 stierf, en na wiens dood het eens zoo machtige rijk steeds dieper en dieper reuk. Siwadshi's opvolgers traden straks zelve als veroveraars op; hunne heldhaftige en roemruchtige dynastie, die der Ram-Radsjas, vestigde haar zetel te Sattara, en zwaaid den scepter over uitgestrekte landstreken. Maar ook zij onderging het lot, dat zoo menige oude en nieuwere dynastie getroffen heeft. Evenals de frankische hofmeiers een einde maakten aan de heerschappij der Merowingen, zoo handelde tegenover de Ram-Radsjas hun eerste minister, die tegelijk bevelhebber der ruitery, dat is van de adellijke krijgsmacht, was. Als Peishwah stichtte hij een zelfstandigen staat, waarvan hij Poenah, ten zuidoosten van Bombay, tot hoofdstad verheef; tegelijkertijd bemachtigde een andere opstandeling Berar. Het geslacht van Siwadshi, zeer in aanzien en macht gedaald, stierf in 1777 uit; reeds weinige jaren later waren de verschillende Mahratten-staten, waarin het oorspronkelijke rijk gesplitst was, met elkander in heftigen oorlog gewikkeld. De strijdende partijen riepen de hulp en bemiddeling van Engeland in, dat inmiddels zijne macht in Hindostan voor goed gevestigd had. Het einde van dit alles was, dat reeds sedert 1817 de verschillende Mahratten-staten deels bij de britsche bezittingen werden ingelijfd, deels onder britsche opperhoofden werden gesteld. Aan de hoven der zoogenaamd onafhankelijke Vorsten is een engelsche resident gevestigd, die natuurlijk de eigenlijke machthebber is; ook zijn deze bondgenooten verplicht, hulp-troepen aan het britsch-indische leger te leveren.

Tot deze bondgenooten behoort ook de Koning of Rajah van Baroda. Zijn land, dat tegenwoordig niet veel meer dan tweehonderd duitsche vierkante kilometer beslaat, ligt ten noorden van Bombay, tusschen het hoogland van Malwa en de golf van Kambaja. De bevolking bedraagt, volgens sommigen, slechts ruim driehonderd-vijftigduizend zielen; maar de Rajah heeft een inkomen van ongeveer zes millioen galden. De hoofdstad Baroda ligt op 22° 16' noorderbreedte, aan de rivier Wishwamitra; zij bestaat meest uit houten huizen van slechts eene verdieping, en telt omstreeks honderdvijftig-duizend inwoners.

Daar zetelt de Guikowar; daar spreidt hij al zijn oosterache pracht ten toon. De naam Guikowar, waarop de vorstelijke familie zeer trotsch is, beteekent in de taal der Mahratten, opzichter of bewaarder der zinnen. De familie stamt eigenlijk van landlieden af.

die na den dood van Aureng-zeb, den standaard van den Peishwah volgden en tegen den Groot-mogol in opstand kwamen. De eigenlijke stichter der dynastie was Pilladshi Guikowar, die vroeger eene ondergeschikte betrekking had bekleed, maar eindelijk de waardigheid van legerhoofd had verworven; in het jaar 1724 veroverde hij voor zich zelven de beide koninkrijken Gozerate en Kattywar.

Aan het hof van zijn opvolger, den Guikowar Khanderao, ten vorigen jare overleden, bracht in het jaar 1864 de fransche reiziger L. Rousselet een bezoek. Wij willen hem derwaarts vergezellen, en ons aan zijne hand laten rondleiden te midden dier vreemde, eigenaardige wereld, die toch, ondanks haar lokale kleur en oorspronkelijkheid, in meer dan een opzicht eene zoo treffende overeenkomst vertoont met onze eigene middeleeuwache toestanden. Zij hebbe er te meer aanspraak om op onze belangstelling.

I.

De spoorweg, die van Baroche naar Baroda voert, loopt door een allervruchtbaarst, weelderig bebouwd land. Zoo ver het oog ziet, strekken zich heerlijke velden, met maïs, met suikerriet, met *bajrij* (eene soort van gerst) en *jowar* (eene soort van tarwe) beplant, uit. Deze streek staat als de vruchtbaarste van geheel Hindostan bekend; de Hindoes noemen haar den tuin van Gozerate, dat op zijne beurt den naam draagt van den tuin van Hindostan. Prachtige boomgroepen verlevendigen het landschap; de vriendelijke dorpen en gebuchten schuilen weg in het dichte groen van boomgaarden en boschages; overal treft u het eigenaardig geknars van de groote raderen der norias, en het afgemeten gezang der landlieden, die de ossen voortdrijven, welke het water moeten opvoeren; alom leven, beweging en opgewekte vroolijkheid.

Het station van den spoorweg is ongeveer zeven of acht kilometers van Baroda verwijderd; in de onmiddellijke nabijheid bevindt zich een engelsch kamp. Ik was van aanbevelingsbrieven voorzien, en werd dan ook aanstonds gastvrij opgenomen in de woning van een engelsch officier, heerlijk gelegen aan den oever van de Wishwamitra.

Een fraaie weg voert van het kamp naar de stad. De prachtige boomen, die dezen weg omzoomen, zijn hier en daar geschonden: sommige takken zijn afgehouden; naar men mij verhaalde, omdat een papegaai, op een dezer takken gezeten, zich op hoogst onbetamelijke wijze aan het vorstelijk gewaad vergrepen had. Dringende voorspraak der hovelingen redde ter nauwernood de boomen.

Een oude hindoesche brug van twee rijen bogen boven elkander leidt naar de overzijde der rivier, en naar een net van smalle kronkelende straten, die wemelen van volk, en waardoor wij ons niet dan met moeite en veel tijdverlies een weg kunnen banen naar de poort der eigenlijke stad. Deze voorsteden en buitenbazars tellen eene bevolking van ruim honderdduizend zielen, veel meer dan de stad zelve; de huizen zijn bijna allen van hout, en in den eigenaardigen schil-

derachtigen stijl van Gozerate opgetrokken; overal, op alle hoeken en pleinen, ziet ge pagoden en afgodsbeelden, waarboven bont gekleurde banieren wapperen.

Eindelijk staan wij voor eene groote poort, met hooge ronde torens ter wederzijde; de voorgevel is met monsters en godenbeelden beschilderd; de soldaten van den Guikowar presenteren het geweer — eene hulde, die mijn gastheer, den engelschen officier, geldt; en wij treden de stad binnen. Twee breede straten, die elkander rechthoekig kruisen, doorsnijden haar in de volle lengte en breedte, en vormen alzoo vier wijken, waarvan het eene het koninklijk paleis en de drie andere de woningen der adellijken en aanzienlijken bevatten. Op het punt, waar de beide hoofdstraten elkander ontmoeten, verrijst, gedragen door een kolossaal, op steenen bogen rustend paviljoen, eene hooge houten pyramide, met verscheidene rijen balkons boven elkander, en op de spits gekroond met een groot uurwerk. Waar men zich ook in de stad bevindt, steeds ziet men dien monumentalen toren, met zijne verschillend beschilderde verdiepingen, veel op eene chineesche pagode gelijkende. Wij stappen uit ons rijtuig voor het paleis van Tatis-Sahib-Kilidar, den schoonzoon van den Guikowar.

Zonder aarzelen begon mijn leidsman een donkeren, bijna loodrechten trap te beklimmen, die daarbij zoo smal was, dat ik ter wederzijde met mijne ellebogen tegen den muur stootte; boven aan den trap bevond zich een zwaar luik, dat een bediende oplichtte om ons door te laten, en daarna weder liet vallen. De kapitein verklaarde mij deze wonderlijke manier van bouwen: de Mahratten-edelen, meest allen zonen van landbouwers, die de wapenen hadden opgevat, waren aanvankelijk als vijanden en veroveraars in dit land gekomen; van daar dat zij hunne woningen tot kleine vestingen hadden gemaakt. Wat aanvankelijk dienen moest om tegen vijandelijken overval beveiligd te zijn, werd later behouden om den weg te versperren voor den sluipmoordenaar, dikwerf uit het koninklijk paleis afgezonden om al te onrustige vasallen onschadelijk te maken. De trap komt altijd in eene wachtkamer uit; verrassing is onmogelijk: een enkel man is in staat den toegang tegen eene gansche bende te verdedigen.

Wij gaan door eene reeks ruime vertrekken, afgewisseld door binnenplaatsen en gangen. Het huis schijnt opgevuld met soldaten en andere lieden, allen tot het gevolg van den Kilidar (veldoverste) behoorende: het lijkt meer op eene kazerne, dan op een paleis; hier wordt gedobbeld, elders gezongen en muziek gemaakt; telkens vinden wij mannen, die op den grond liggen te slapen. Op elke verdieping worden wij ontvangen door een deurwaarder met een zilveren staf in de hand, die ons den weg wijst; de vijfde verdieping voert ons eindelijk op een groot terras, dat de oppervlakte van het gansche gebouw beslaat, en aan alle zijden door sierlijke galerijen is omringd, waarachter zich de staatsievertrekken bevinden. In tegenstelling met de europeesche gewoonten, die de bovenverdiepingen tot verblijf voor de dienstboden bestemmen, woont hier de heer des huizes zelf op de bovenste verdieping, die dan ook

inderdaad de koelste en aangenaamste is. Hier, waar de dampen der bedompte en woelige straten en bazars niet opstijgen, stroomt de frische lucht ongehindert door alle vertrekken; de fraaie terrassen, door uitgespannen tenten tegen het felle zonnelicht beschermd, worden alzoo ruime salons, waar alles u tot rust en genot uitnodigt.

De Kilidar is een man van twintien tot dertig jaren, en kan voor een volmaakte type van een Makrat doorgaan; het bruinkleurig bovenlijf, dat onbedekt was, mocht een beschouwer zich tot model hebben gewenscht; zijne slijne en regelmatige trekken gaven aan zijn fraai gelaat iets aristokratisch,

dische van hooge kaste, in hare eigene vertrekken te mogen bezoeken, was te zeldzaam, om er niet gretig gebruik van te maken. De weduwe van Harribakti ontving ons in eene met damast behangen en prachtig versierde zaal; zij zat, in half liggende houding, op fluweelen kussens, in een wijden sluier van rooskleurige zijde gewikkeld. Haar van goud en edelgesteenten schitterend kleed schaafde niet aan de uitnemende schoonheid van haar sijn gevormd, regelmatig gelaat. Toen wij binnentraden, richtte zij zich nachtkens op, reikte ons de hand, en verzocht ons, naast haar plaats te nemen. Haar zachte stem schonk aan de zoetvloeiende taal, welke zij sprak, en die in haeren mond als

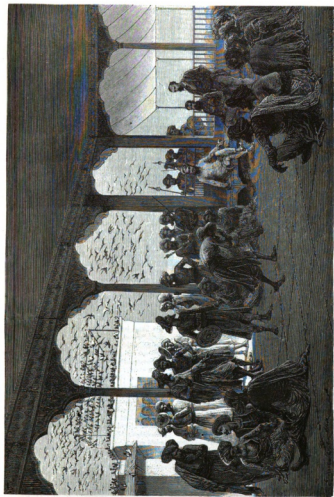

De koninklijke lijfwacht.

waarmede de eeuwigzinnige wilde uitdrukking zijner zwarte, uiterst bewegelijke oogen niet geheel overeenstemt. De schitterende ringen in zijne ooren, en de parelsnoeren die op zijne borst hingen, storen ook tot op zekere hoogte den indruk van fierheid en mannelijke kracht, dien zijne figuur op mij maakt. Ik onderhield mij geruisen tijd met hem over Europa, over het doel van mijne reis en mijne verdere plannen.

Eene aanzienlijke kinstersche dame, de weduwe van den koninklijken schatmeester Harribakti, die gaarne in de hooge europeesche kringen verkeerde, had haar verlangen te kennen gegeven om ons te zien. De gelegenheid om eene oostersche dame, en wel eene in-

musiek klonk, eene nieuwe bekendheid; zij deed mij een aantal vragen over Parijs, over onze zeden en gewoenten, en vooral over de kleding onzer dames. Mijne antwoorden deden haar soms in lachen uitbarsten; maar niets verbaasde haar meer, dan dat onze dames te voet op straat en de openbare waand-ijlstraaten verscheinen. De wijze, waarop zij over verschillende onderwerpen sprak, de opmerkingen, die zij in het gesprek vloet, de engelsche woorden en uitdrukkingen, waarvan zij zich bediende; dit alles getuigde van eene mate van ontwikkeling, die men binnen de muren van een zenamah (hareem) niet zou verwachten. De dame noodigde mij uit, mijn bezoek te herhalen, en bood mij zelve de

Der Lauf von den Gefangenen zu Jona

pélasopari aan: een mengsel van betel, areka-noot en kalk, dat na afloop van een bezoek, aan lieden van aanzien wordt gepresenteerd; ook is het de gewoonte dat de heer des huizes de handen en den baard zijner gasten met rozenwater besproeit.

Den volgenden dag schreef ik aan den Guikowar, om hem officieel van onze komst kennis te geven en eene audiëntie te verzoeken. Nog dienzelfden avond werd mij mondeling het antwoord overgebracht door 's Vorsten secretaris, een *kajeth*, in manieren en voorkomen een echt diplomaat, die zeer goed engelsch sprak. De Koning zond ons zijne *salams*, groeten, en noodigde ons uit, om den volgenden dag tegenwoordig te zijn bij eene groote *sosari* of militaire processie. Hij had eene plaats in gereedheid doen brengen, van waar wij de geheele plechtigheid op ons gemak zouden kunnen zien, en bovendien bevel gegeven, dat, zoolang wij te Baroda vertoefden, een hofrijtuig en een olifant ter onzer beschikking zouden worden gesteld.

Op het bepaalde uur kwam de *kayeth* Ruttauram ons den volgenden morgen afhalen; de straten waren gevuld met eene dichte menigte, die zich naar buiten begaf om het feest te zien; en niet dan met moeite, met vloeken en slagen, konden de ruiters, die ons rijtuig vergezelden, ons een doortocht door de opeengedrongen schare banen. Naarmate wij de rivier naderden werd het gedrang al dichter; de huizen waren hier allen met vlaggen en banieren en wimpels versierd. Nimmer heb ik in Hindostan een zoo schilderachtig, zoo levendig en vroolijk volksfeest bijgewoond, als op dien dag. Onwillekeurig dacht ik mij verplaatst in de middeleeuwen: want de bonte schare, die zich aan den voet onzer tribune verdrong, herinnerde, door houding en voorkomen, treffend aan zoo menig tafreel, waarin het leven dier tijden ons geschilderd is. Hier een troep boeren, met reusachtige tulbanden van grof doek, die, elkander bij de hand houdende, vooruit dringen, met den neus in de lucht en wijdopgespalkte oogen, om toch vooral niets te verliezen van de kunstverrichtingen van een koninklijken athleet, een reus met de vlugge bewegingen van een zwaardvechter. Hunne vrouwen, bevallig gedrapeerd in de zijden *sarri* van Gozerate, beladen met wichtige gouden en zilveren versiersels, verdringen zich voor de uitstallingen van half-naakte fakirs, die afgodsbeeldjes te koop aanbieden en vrome legenden vertellen. — Zie ginds die groepen van burgers der stad, kooplieden en schrijvers, in hun lang wit gewaad, met een kleinen kleurigen tulband op het hoofd, en den koperen inktkoker aan hun gordel; — wat zij levendig met elkander in gesprek zijn gewikkeld, bijna geheel de drukte om hen heen vergetende. — Mahratten, in hunne rijke, met goud geborduurde kleederen en den langen degen op zijde; banians uit de bazars; arme Dhers, half-naakt, met hunne woeste, ruwe gelaats-trekken, hunne armoedige halssnoeren van schelpen, hunne bogen en pijlen; vroolijke bayaderen, met hare nauwaluitende pantalons en haar muzikanten achter zich, bewegen zich in alle richtingen te midden der golvende menigte. — Daar naderen wapenherauten te

paard, blazende op hunne met wimpels en draperiën versierde trompetten: zij kondigen de nadering aan van een of anderen edelman. Daar is hij zelf: prachtig uitgedost in fluweel, stralende van edelgesteenten: een diamanten *sirphed* (diadeem), die zijn fluweelen muts half bedekt, schittert om zijn voorhoofd; met vlugge vaste hand ment hij zijn rijk opgetuigd paard: de jonge edelman is op weg naar het paleis, om zijne plaats in de *sowari* in te nemen. — Langzaam, door vier blanke ossen met vergulde borens en blauw beschilderde bulten getrokken, naderen daar sierlijke *ratts* (rijtuigen), met hunne lichte vergulde koepels, waarvan de zijden gordijnen afhangen, die alle onbescheiden blikken buitensluiten; in die rijtuigen zitten de hofdames, die van achter eene of andere opengewerkte galerij den stoet zullen aanschouwen. Van tijd tot tijd worden de gordijnen even geopend, maar zoo voorzichtig, dat men niet meer ziet dan twee schitterende oogen. Jonge slavinnen, in rozerood gewaad, zitten op de treden van de rijtuigen harer meesteres, wier plaats zij wellicht morgen zullen innemen.

Het tooneel wisselt onophoudelijk; eene prachtige giraffe, gezadeld, getoomd en rijk opgetuigd, wordt door hofbedienden midden door de bazars geleid: overal waar zij verschijnt, wekt zij de bewondering der menigte op, wier geestdrift zich lucht geeft in kreten, die zelfs een minder schuchter dier het hoofd op hol zouden maken. De lucht weergalmde van geschreeuw, gejubel, gezang, muziek: een gerucht, waarbij de drukte van een feest te Parijs niet halen kan. Ik werd niet moede dit bekoorlijke, voor mij geheel nieuwe schouwspel aan te staren, en mij te verlustigen in dezen weelderigen overvloed van beelden en groepen. Ruttauram, wien mijne bewondering niet ontging, herhaalde telkens: "Dat is nog niets, Sahib (Mijnheer); als de *sowari* van den Guikowar komt, zult ge eerst wat moois zien!"

Eindelijk, daar naderde zij, de met ongeduld verwachte processie; de soldaten van de wacht maakten ruim baan; het oorverdoovend geraas verstomde plotseling, en werd door eene bijna hoorbare stilte opgevolgd.

Voorop gingen de troepen van den Rajah, door europeesche officieren aangevoerd; vervolgens de arabische korpsen, de afdeelingen der Mahratten ruitery, de *poerlassis*, de veldartillerie, de musketiers, de hel-lebaardiers, de kanonniërs op dromedarissen; te zamen, naar men zeide, twaalfduizend man van het leger van den Guikowar; de optocht duurde langer dan een uur. Toen verscheen de koninklijke standaard-drager: op een prachtigen, beschilderden en met geborduurde dekkleden behangen olifant gezeten, hield hij een reusachtige vlag van goudlaken in de hand, meer dan twaalf meters hoog. Hij was omstuwd van eene keurbende der ruitery, aan wie in den krijg bepaaldelijk de verdediging van den standaard is opgedragen. Deze ruiters zijn gewapend met lange lansen en breede *tarsars* (kromme sabels); hunne handen zijn met stalen handschoenen geschoeid; hunne kleeding is zoo rijk mogelijk: een wambuis van karmozijn fluweel; een nauwaluitende korte broek, en puntige schoenen: een

volmaakt ridderkostuum. Sommigen dragen een kleinen stalen stormhoed, waar de tulband om heen is gewonden, en een sarraceenschen maliënkolder; anderen, eene zware, rijk geborduurde borstbekleding van buffelleder. De punten hunner laarzen zijn verzilverd; hunne schilden, van rhinocerosvel vervaardigd, prijken met gouden knoppen.

Achter hen volgt een reuzenorkest van trommels van allerlei vorm en grootte: van de ontzaglijke monumentale keteltrommen, door olifanten of kameelen gedragen, tot de kleine tam-tams: deze groep is fraaier om aan te zien, dan wel aangenaam voor het gehoor. — Dan komen de edelen en baronnen van het rijk, allen fonkelende van goud en edelgesteenten, en op prachtige paarden gezeten, die bijkans geheel verdwijnen onder het met zilver beslagen tuig en de schitterend geborduurde schabrakken. Het is een heerlijke groep: die edelen, met de lans in de vuist, fier dravende op hunne steigerende rossen; omstuwd door de dienaren, die hunne banieren dragen, en de herauten, die den lof hunner meesters verkondigen. Hoe verbleekt de armelijke heerlijkheid onzer hoogste ceremoniën, vergeleken bij deze schittering van ruischende zijde en fluweel, van goud en fonkelend edelgesteente; bij die verblindend schoone fantasmagorie van pluimen en wimpels en kleurige banderollen en wapperende banieren en kletterende wapens; bij dezen stoet van krachtige, schoon gebouwde jonge mannen, op hunne steigerende paarden daarheen dravende, als een visioen uit eene tooverwereld.

Op den adel volgen de hooge ambtenaren van den staat, de ministers, de gouverneurs der provincien, de opperpriesters en de voornaamste hovelingen. Elk van hen zit op een fraaien olifant, wiens onmetelijk dekkleed, met gouden franjen, tot op den grond afhangt. Niet minder dan tachtig aldus opgetuigde olifanten schrijden statig en langzaam voorbij, als zich bewust van hun verheven last; bij de meesten zijn de snuit en het voorhoofd met wonderlijke figuren beschilderd, en is de kop met een hoogen witten vederbos versierd. De grootwaardigheidsbekleeders zitten met gekruiste beenen, in een rijken *haodah* (staatszetel) van zilver; een prachtige zonnescerm, verschillende in rijkdom van versiering naarmate van hun rang aan het hof, welft zich boven hun hoofd. Dit gedeelte der processie is inderdaad tooverachtig. En met welk een uitgelezen smaak is deze geheele ceremonie aangelegd! Met welk een tact zijn deze krijgslieden, deze ruiters, deze edelen, deze olifanten juist zoo geschikt en verdeeld en gegroepeerd, dat zij het gunstigst mogelijke effect maken! Hoe juist is er alles op berekend om, door geleidelijken overgang tot steeds prachtiger vertooning, de aandacht te boeien en de verwachting te spannen voor de verschijning van den Koning, den held der *sowari*!

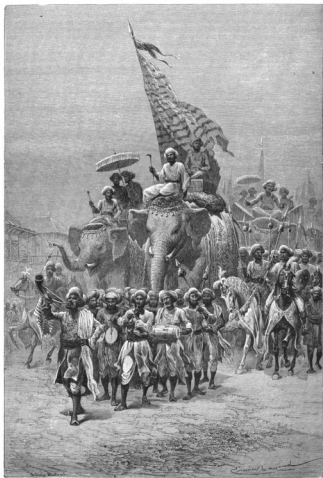
Daar nadert hij zelf, voorafgegaan door zijne familie, met zijne zonen en dochteren, allen op olifanten gezeten. Die, waarop de Koning troont, is een reusachtig dier, uitstekende boven allen. De *haodah* van massief goud, een geschenk der Koningin van Engeland, schittert van edelgesteenten. De Guikowar zit

onder een allerprachtigsten troonhemel, op geborduurde kussens; hij draagt eene rijke tuniek van rood fluweel, bezaaid met de kostbaarste edelgesteenten; aan zijn tulband schittert een diamanten *aigrette*, waarin de wereldberoemde *Ster van het zuiden* vlamt. Achter den Rajah zit zijn eerste minister, weinig minder prachtig uitgedost dan hij. Ter wederzijde van den olifant staan twee mannen op bekleede planken of treden; een hunner draagt de *koekah*, pijp, door den onderkoning van Indië aan den Guikowar vereerd; de anderen wuiven met groote waaiers van pauwenvederen. Bij hen staat ook de heraut des Konings, die elke vijf minuten een breed kleed van goudlaken ontplooit, daarbij met luider stemme roepende: "Ziehier den grooten Koning, Khanderao Guikowar, wiens leger onverwinnlijk, wiens moed ontembaar is!" — Waar de koninklijke olifant nadert, buigt zich de menigte eerbiedig ter aarde. Het kolossale dier, geheel onder zijne versierselen verdwijnende, gelijkt op een wandelenden berg van goud en diamanten; voor en nevens hem gaan rijk gekleede bedienden, die wierook en welriekende kruiden branden, waarvan de blauwe wolken, den olifant en zijn koninklijken berijder in een doorschijnenden nevel hullende, niet weinig bijdragen om het fantastische, bijna had ik gezegd het mystieke, van het geheel te verhoogen.

Weldra verkondigde ons het kanongebulder, dat de plechtige zegen was uitgesproken; toen trok de gansche stoet weder in dezelfde orde langs ons heen; en het was acht uren in den avond geworden, eer ik de woning van mijn engelschen gastheer weder betrad. Toen ik, in mijne kamer gezeten, het schouwspel van dien dag voor mijne herinnering terugriep, was het mij somwijlen of ik gedroomd had, of een gezicht uit eene andere wereld, uit lang vervlogen tijden, mijn geest voor een oogenblik had verbijsterd. Nog nooit in mijn leven had ik iets dergelijks aanschouwd; en de herinnering aan dien dag zal nimmer uit mijn geheugen worden gewischt.

Eenige dagen na deze plechtigheid, kwam Ruttanram ons, uit naam van den Koning, uitnoodigen, aan het hof te verschijnen; hij steeg met ons in het rijtuig, en een uur daarna hielden wij stil voor den hoofdingang, een eenvoudigen stoep van eenige treden hoog, waarop lijfwachten in schotsch kostuum stonden. De kamers zijn rijk versierd en behangen, maar klein. Wij bereiken het ruime terras, waarop aan alle zijden paviljoenen en kiosken verrijzen, sommigen tot drie en vier verdiepingen hoog. — Het paleis is zoo uitgestrekt, dat ge een gids behoeft om niet tusschen al deze galerijen en gangen en hoven te verdwalen. Een dier galerijen was letterlijk bedekt met schoenen: hier is de *antichambre* des Konings. Zoo als men weet, eischt de oostersche etiquette, dat men ongeschoeid voor den monarch verschijnt, even als zij hij ons vordert, dat men zijn hoofd ontbloote. Europeanen zijn echter daaraan niet onderworpen: en wij traden gelaarsd de lange verandah binnen, waar de Rajah audiëntie gaf.

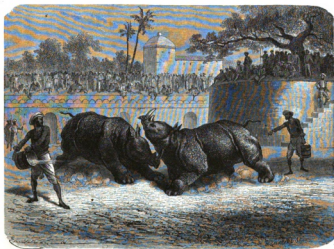
Een *shoebdar*, deurwaarder met gouden staf, baande ons een weg door de menigte van officieren, hovelingen en sollicitanten, die de ruime zaal vulden; hij

De groote aarw: de koninklijke standaard-draeger.

kondigde ons aan met den gewonen uitroep: *Maharaj, Sahib!* De Koning stond op, en trad enige schreden naar ons toe; Rattasurum stelde ons aan hem voor, waarop hij ieder onzer de hand reikte en ons nevens zich plaats liet nemen op eene breede, sierlijk gebeeldhouwde houten bank, die hem tot troonstel diende. Deze bank is het eenige meubelstuk in de geheele galerij, met uitzondering van nog een klein bankje, voor Bhao-Sahib, opperbevelhebber des logers, bestemd. Alle andere personen, hoe hoog ook geplaatst, zitting op den grond, in de gewone houding der Oosterlingen. Het was dus geene geringe eere, op de koninklijke bank te mogen plaats nemen. Toch had ik liever

ders vrij licht van kleur; zijne karakteristieke gelaatstreken drukken vrij wel de zonderlinge gemaardheid uit van dien man, die meestal in het gewone leven en den dagelijkschen omgang zoo uitermate vriendelijk en welwillend is, en toch bij wijlen zoo tijgerachtig weerd kan zijn. Khanderao was toen een man van ongeveer vijf-en-veertig jaren, krachtig gebouwd en goed gevormd, met een enigszins gewelfden rug. Hij draagt een dunnen korten baard, dien hij, naar de wijze der Mahratten, naar boven kaant; zijn hoofd is geheel kaal geschoren, met uitzondering van een enkelen haarbos aan het achterhoofd. Zijne manieren zijn uiterst voorkomend en beleefd, maar wel wat

Gevecht van rhinocerosen.

een stoel gehad; maar de Gukowar, die het gebruik van kussens als iets verwijds veracht, duldt ook geen stoelen in de troonsaal.

Na eenige ongemakken reijgens, vroeg hij mij verlof, zijn hookah te mogen blijven rooken, en scheen toen geheel in die belangwekkende berijheid verliept; inderdaad echter wilde hij ons eerst goed opnemen, eer hij een gesprek aanknoopte. Van mijne zijde bezag ik hem nu ook nauwkeurig. De Gukowar was ditmaal hoogst eenvoudig, maar smaakvol gekleed; hij droeg een sierlijk wit gewaad en europesche schoenen; er was noch borduursel noch enig juweel aan hem te zien. Zijn gelaat is door de zon verbrand, maar an-

burgerlijk; hij is niet ongemakkelijk, als de meeste andere Rajahs, maar zet zijn paleis open voor ieder, die hem wat te vragen of mede te deelen heeft.

Nadat hij zijn hookah aan een bediende had overgegeven, begon hij met mij te spreken over mijne reis, en was blijkbaar aangenaam verrast, toen ik hem dadelijk in zijne eigene taal antwoordde. Ons gesprek duurde eenige uren; de Gukowar sprak over de voornaamste staten van Europa, over hunne machtsverhoudingen, hunne inkomsten, hun regeeringsvorm, hunne onderlinge betrekkingen. Hij was vrij wel op de hoogte van hetgeen in Frankrijk, Engeland en Rusland voerviel; de uitbreiding der russische macht

in Azië scheen hem zeer ter harte te gaan. Toen wij heen zouden gaan, reikte hij mij de hand, met de betuiging dat mijn bezoek hem hoogst aangenaam was geweest. Hij liet mij beloven, dat ik hem, gedurende mijn verblijf te Baroda, elken morgen zou bezoeken; en toen ik mij poogde te verontschuldigen met een beroep op den verren afstand, die mijne woning van het paleis scheidde, antwoordde hij, dat hij mij eene andere woning meer in de nabijheid zou doen aanwijzen.

En inderdaad, eenige dagen na ons bezoek, liet de Koning ons weten, dat hij voor ons een verblijf had doen gereed maken in den Moetibagh, of "Tuin der Parelen", een sierlijk zomerpaleis op korten afstand van de voorsteden. Eene lange reeks gebouwen in hindoeschen stijl beslaat de eene zijde van den tuin, die met vruchtboomen en sierlijke bosschages is beplant; standbeelden, fonteynen, kiosken verhoogden de aangenaamheid van dit verblijf; in het midden verrijst een groot paviljoen, dat tevens eene soort van museum van europeesche zeldzaamheden bevat. Wij hadden hier alles wat in dit klimaat tot de eerste levensbehoefte gerekend mag worden: frischheid en schaduw; daarbij eene aangename en weldadige weelde en een heerlijk uitzicht. Een talrijk bediendenpersoneel was tot onze beschikking gesteld, en de monarch zorgde dat de uitgezochtste spijsen en de fijnste wijnen nooit op onze tafel ontbraken.

Ik werd nu ook een van de getrouwste bezoekers van het paleis; ik reed er iederen morgen heen, en bracht eenige uren in gezelschap van den Guikowar door; ik werd alzoo geheel ingewijd in dat hofleven, hetwelk mij immer de schilderingen voor den geest bracht van onze middeleeuwsche Vorstenhoven. Het paleis van Baroda munt door niets anders uit dan door zijne groote uitgestrektheid. De vertrekken zijn met oogverblindende weelde, maar met weinig smaak versierd; de europeesche meubelen en ornamenten zijn volstrekt niet in harmonie met de indische behangsels en beeldhouwde kolommen. De vertrekken, waar de koninklijke schat wordt bewaard, hebben zeer dikke muren en ijzeren deuren, waarvoor talrijke schildwachten zijn geposteed. Deze verzameling van kostbaarheden is bovenal rijk aan edelgesteenten: het is een verblindende overvloed van diamanten, snoeren, ringen, armbanden, al te gader afkomstig uit de schatkamers van verdreven of overwonnen Vorsten; voorts kostbare gewaden, mantels geheel met parelen en edele steenen geborduurd. Onder deze schatten, waarvan de waarde wellicht eenige honderde millioenen bedraagt, muntte vooral een halsnoer uit, dat de Guikowar pas had laten opmaken, en waarin onder anderen ook de beroemde Ster van het Zuiden, benevens eenige andere diamanten van zeldzame grootte, was opgenomen. Waarschijnlijk zou men de wedergade van dit noer vergeefs zoeken. De schat der Guikowars is door gansch Indië beroemd: geen enkele Rajah kan in dit opzicht met hen wedijveren.

De troepen van den Guikowar, gekleed en gewapend als de cipayers van het engelsche leger en door europeesche officieren aangevoerd, vormen een leger-

macht van vijftienduizend man, voetvolk, ruitery en artillerie; behalve deze, zijn er nog de ongeregelde troepen, waarvan het cijfer moeilijk kan worden opgegeven, maar door sommigen op vijftigduizend man wordt begroot. Een der regimenten draagt dezelfde uniform als de schotsche lijfwacht der Koningin van Engeland; een der batterijen, voor de bijzondere dienst des Konings bestemd, heeft zilveren kanonnen: zij voert den dichterlijken naam van *Dulbadul* of Rookwolk.

De Guikowar onderhoudt aan zijn hof een aantal narren, die eene zeer gewichtige rol spelen; hunne aardigheden, dikwijls van zeer dubbelzinnigen smaak, laten niemand ongemoeid. Rondom den troon geschaard, kiezen zij de edelen, die den Koning hunne opwachting komen maken, tot het mikpunt hunner geestigheid; en dikwijls hebben deze heeren al hunne aangeboren deftigheid en ernst nodig, om zich goed te houden. Zij kwellen de hovelingen op alle mogelijke manieren: binden hunne sjerpen vast, slaan hun den tulband van het hoofd, en dergelijke grappen meer; soms gebeurt het wel, dat een of ander edelman, deze beleediging moede, den nar laat vermoorden. De Koning laat hen begaan; hoe doller streken zij uithalen, hoe meer schik hij er in heeft; maar dat alles geschiedt alleen in het intieme leven: bij plechtige gelegenheden of officiële ceremoniën herneemt de kalme waardigheid van den Hindoe weder hare onbetwiste heerschappij.

Onder de bonte schare, die de gangen en vertrekken van het paleis vult, merkt men ook een aantal jonge schoone meisjes op, rijkelijk met juweelen versierd, en met lichte, half doorschijnende sarris gekleed: de bayaderen, die overal vrij mogen komen en gaan. Zij dringen zelfs tot de vertrekken des Konings door, gaan familiaar op den grond zitten en praten overluid, zonder zich aan iemand te storen. Dit zonderlinge voorrecht, aan de bayaderen toegekend, heeft intusschen zijne goede zijde: hare tegenwoordigheid vergoedt eenigszins het gemis der dames, die haar zenenah niet mogen verlaten.

Des avonds klinkt de muziek u van alle kanten tegen; de kamers en terrassen worden schitterend verlicht; dichte groepen vormen zich rondom deze bevallige nautshnis of bayaderen, wier gezang en dans het paleis als in een feestzaal herschept. Gedurende dien tijd houdt de Koning met zijne ministers kabinetsraad, waar de zaken des lands worden besproken, onder het rooken der geurige hoekah.

II.

Tegen het einde der maand Juni begonnen de dagelijkse regenvalgen een weinig op te houden; en de Guikowar maakte van de gunstiger weersgesteldheid gebruik, om een aanvang te maken met de feesten, die hij ter onzer eere geven wilde. Het was eene opeenvolging van jachten, spelen en gevechten.

Het hof der Guikowars is het eenige in geheel Hindoestan, dat nog tot op onzen tijd de oude middeleeuwsche gebruiken, in al hunne pracht en schitte-

ring, heeft in stand gehouden. De meeste andere Rajahs zijn door de vermindering hunner inkomsten gedwongen geworden, hunne hofhouding op eenvoudiger voet in te richten; sommigen ook hebben, voornamelijk door engelschen invloed, europeesche gebruiken aangenomen, die met den eigenlijken volksaard strijdig zijn.

Boven alle andere uitspanningen bemint de Guikowar gevechten van worstelaars of van wilde dieren; voor deze vertooningen geeft hij ontzaglijke sommen uit. In zijn karakter, als in dat van bijna alle Oosterlingen, is iets van den tijger: van daar zijn hartschoot voor deze wreede en bloeddorstige spelen, waarbij het op leven en dood gaat. Hij organiseert in persoon deze feesten met de meest onbekrompen weelde. Hij houdt er een aantal olifanten op na, bepaaldelijk voor deze gevechten bestemd; en zelden gaat er eene week voorbij, zonder zoodanige vertooning. De olifant, van nature een zachtzinnig dier, kan door het geregeld toedienen van zekere prikkelende spijsen, tot een hoogen graad van woede, dien de Hindoes *musth* noemen, worden opgevoerd; hij is dan letterlijk razend en valt alles aan wat onder zijn bereik komt, menschen zoowel als dieren. Alleen de mannetjes kunnen *musth* worden; daarvoor is het noodig, hen gedurende drie maanden met suiker en boter te voeden.

Op zekeren dag vertelde mij de Rajah, met blijkbare zelfvoldoening, dat er den volgenden dag een olifantengevecht zou gehouden worden. Wij gingen de beide dieren, die met elkander kampen zouden en op wie reeds aanzienlijke weddenschappen waren aangegaan, bezichtigen. De twee kolossale beesten, met zware ijzeren kettingen gebonden, waren ieder in een afzonderlijk hok opgesloten, en door een stevigen wand van elkander gescheiden. Eene dichte menigte verdrong zich voor de hokken, de olifanten nauwkeurig opnemende en de deugden en gebreken van elk dier overluid prijzende en lakende. Te midden der hovelingen ging de Koning op en neder, gesticuleerende, roepende, pratende en weddenschappen aangaande. Ik ging ook eenige weddenschappen aan met den Rajah, met Bhao en eenige andere hovelingen, louter om het algemeene voorbeeld te volgen: want ik zou zeer verlegen hebben gestaan, indien ik had moeten opgeven, waarom ik aan den eenen olifant de voorkeur gaf boven den anderen.

Den volgenden morgen kwam de opperjagermeester Harybádada ons met rijtuig halen, om ons naar den *haghur*, het olifantenperk, te brengen, in het oude paleis der nababs van Goezerate: een gebouw, dat in zijn stijl de sporen van zijn hoogen ouderdom vertoont. Een fraaie portiek voert naar een ruim voorplein, omgeven door gebouwen van gebakken steen, met banden, lijsten en versieringen van gebouwen steen. Wij gingen door eenige sombere, verlaten vertrekken, en kwamen aan de loge des Konings, waar wij reeds de voornaamste hovelingen vonden, op kussens rondom den troon gezeten; voor ons waren leuningstoelen gereed gezet. Het perk, dat wij in zijn geheel kunnen overzien, heeft den vorm van een groot parallellogram: het is driehonderd meter lang en twee-

honderd meter breed; in den muur zijn een aantal kleine en smalle deuren, waardoor de menschen in- en uit kunnen gaan, zonder dat de olifanten hen kunnen volgen. Boven op den muur zijn tribunes aangebracht waarop zich de menigte verdringt; de daken der huizen, de boomen zijn eveneens met eene bonte, kleurige, luidruchtige menigte beladen, want deze vertooningen zijn hier bij uitstek populair. Op een soort van terp staan eenige vrouwelijke olifanten geschaard, die mede met vermaak het schouwspel schijnen gade te slaan. In het perk zelf bevinden zich de twee mannetjes, aan de beide uiteinden van den circus, stevig vastgebonden; voorloopig uit zich hunne woede alleen door woest gebrul, terwijl zij met hunne slag tanden den grond omwroeten. Door een zonderling instinct herkent de olifant, ook nog in dezen toestand, zijn *mahout* of gewonen kornak, en laat zich zonder moeite door dezen naderen. Slanke, krachtig gebouwde jongelieden, bijna geheel naakt, wandelen in groepen door het perk: dat zijn de *sátmaricallaks*, die hier dezelfde rol vervullen als de toreadors bij de stierengevechten in Spanje. Hunne geheele kleeding bestaat uit een lichten gekleurden tulband, en een klein nauwsluitend broekje, waarop de olifant met zijn snuit geen vat kan hebben. De vlugsten hebben geen ander wapen dan een zweep van ossenpees en een sluier van roode zijde; anderen zijn voorzien van lange lansen; terwijl enkelen, aan een langen stok, een vuurpijl en een aangestoken lont dragen. Deze laatsten hebben de zwaarste taak: zij moeten aanstonds toesnellen als de eigenlijke kampioenen in gevaar verkeerden. Zij plaatsen zich dan voor het woedende dier en steken hun vuurpijl af: de verschrikte olifant wijkt terug, en men kan den gewonden of bedreigden kampioen ontzetten. Maar alleen in geval van dringenden nood mogen zij van dit wapen gebruik maken; voor elke vergissing worden zij berispt, en indien zij den kampioen laten dooden, worden zij streng gestraft. Al deze jongelieden, onder de schoonsten en welgevormdsten gekozen, leggen eene bijna onbegrijpelijke vlugheid aan den dag.

Eenige oogenblikken na onze komst verscheen de Guikowar in de loge, en nam plaats tusschen den opperjagermeester en mij; het teeken werd gegeven, en het perk ontruimd voor de *koesti* (worsteling). De *mahouts* zetten zich op den nek hunner olifanten; de kettingen worden loagemaaft, en de beide dieren staan vrij tegenover elkander. Na een oogenblik aarzelen, gaan zij op elkander los, luid brullende en met hoog opgeheven snuit. Hun gang wordt steeds sneller: in het midden van het perk ontmoeten zij elkander. De voorhoofden bonzen met een daverenden slag tegen elkaar; de schok is zoo geweldig, dat zij met hunne voorpooten van den grond worden gelicht. Ieder ziet den *mahout* van zijne tegenpartij, en tracht dien te grijpen. De worsteling begint; de snuiten woelen en slingeren, als waren het armen, door elkander; en somwijlen moeten de kornaks van hunne lansen gebruik maken om zich te verdedigen. Gedurende eenige minuten staan de olifanten aldus kop tegen kop, tot de een zijne krachten voelt bezwijken. Dit is een kritiek oogen-

blik: want het dier weet, dat zoo hij vlucht, zijn vijand hem met de slaglanden in de onverdedigde zijde kan stooten of op den grond werpen. Daarom, nog eenmaal al zijne krachten verzamelende, werpt hij, met een enkelen geweldigen sprong, zijn tegenstander een eind achteruit, en neemt daarop haastig de vlucht. De strijd is nu beëindigd; van alle kanten gaan luide kreten op, en de toeschouwers houden zich meer bezig met hunne weddenschappen dan met de olifanten.

Nu moet de overwonning worden weggevoerd, om het veld vrij te laten voor den overwinnaar. Mannen treden het perk binnen, gewapend met groote ijzeren, scherp getande tangen, waarvan de zeer lange beenen door een veer vereenigd zijn. Met groote behendigheid werpen zij een dezer tangen naar een der achterpooten van het dier; de tang blijft haken; de lange beenen slingeren tusschen de pooten van den olifant; en daar, door het klemmen der veer bij elken stap de scherpe tanden dieper in de huid dringen, blijft de olifant plotseling staan. Oogenblikkelijk wordt hij omsingeld, gebonden, en door een troep gewapende mannen buiten het perk gevoerd. De overwinnaar blijft nu alleen over; de mahout daalt van den nek van het dier; de tang wordt weggenomen, en de *satmari* begint.

Dit is het tweede bedrijf, namelijk het eigenlijke gevecht tusschen den olifant en de *satmaricallahs*. Eensklaps stormen zij allen, onder luide kreten, het perk binnen. Het dier, door dien onverwachten aanval verast, staat een oogenblik als verbluft; maar weldra vlijmt een zweepslag hem over den snuit, en steken hem overal de scherpe lanspunten: nu, woedend geworden, keert hij zich naar een zijner vijanden. Plotseling springt een ander voor hem, wuivende met zijn rooden sluier; de olifant wendt zich nu tegen dezen; maar van alle kanten getergd en aangerand, keert hij zich nu hier- dan daarheen, zonder iemand te vatten. Na zich aldus een kwartier lang met allerlei vergeefsche pogingen te hebben vermoeid, begint hij eindelijk zijne dwaling te begrijpen, en van taktiek veranderende, wacht hij nu rustig den aanval af. Dan nadert een der vlugste kampioenen den olifant, slaat hem met de zweep over den snuit, en springt haastig ter zijde, op het oogenblik als het dier hem grijpen wil. Maar de olifant laat hem niet meer los: ditmaal heeft hij zijne tegenpartij gekozen, en laat zich door niets van de vervolging afbrengen; den kampioen schiet niets anders over, dan zoo spoedig mogelijk door een der deuren te ontvluchten. De olifant, door woede en drift verblind, rent tegen den muur aan, en loopt, stampvoetende van gramschap, heen en weder.

Bij het eerste gevecht, waarvan ik getuige was, vervolgde de olifant een jonkman, die zeer vlug ter been was; ondanks de lanssteken, die hem van alle kanten troffen, verloor hij zijn vijand geen oogenblik uit het gezicht en gaf ook geen oogenblik de vervolging op. De vluchteling wendde zich eindelijk naar eene der deuren; maar juist op het oogenblik toen hij die bereikt had, vatte de snuit van het dier hem bij den pols; hij werd in de lucht geslingerd en met kracht tegen den grond geworpen. Nog een oogenblik, en de reeds opgeheven poot had hem den schedel verplet-

terd, toen een der vuurpijl-dragers haastig voor den olifant sprong en hem met zijn vuurwerk verblindde: brullend liep het dier weg.

Nu blazen de trompetten, en de *satmariwallahs* verdwijnen door de deuren. De olifant begrijpt niets van die plotselinge vlucht, en schijnt zich op een of anderen onverhoedschen aanval voorbereid te houden. Een deur gaat open, en een mahrattenruiter verscheijnt in het perk, met de lans in de vuist, en gezeten op een sierlijk paard, waarvan de staart zeer kort is afgesneden om den olifant geen vat te geven. Deze loopt woedend, met opgeheven snuit, op het paard toe, om het te verpletteren. Geen dier toch, waarvoor een olifant sterker afschuw gevoelt dan voor een paard; zelfs als hij volkomen in zijn humeur is, is het gezicht van een paard voldoende om hem te ontstemmen.

Dit derde bedrijf van den strijd is wel het bevaligste. Het verwonderlijk goed gedresseerde paard maakt geene enkele beweging, dan op last van den ruiter; en deze laat den olifant zoo nabij komen, dat hij het paard bijna met zijn snuit aanraakt; eerst dan springt hij ter zijde. Met zijne lans valt hij het reusachtige dier nu van achteren, dan van ter zijde aan; hij prikkelt hem tot de hoogste woede: maar zelfs dan nog geeft de olifant bewijs van zijn zeldzaam verstand. Schijnbaar zich niet meer om den ruiter bekommerende, laat hij dezen van achteren zeer dicht naderen; dan wendt hij zich plotseling, met een snellen draai, om, en staat op het punt den ruiter te grijpen, die niet dan door een wanhopigen sprong aan een wis verderf ontkomt. Eindelijk is de strijd afgelopen en verwijderd de ruiter zich. De mannen met de tangen komen, onder het gejuuw en gefluit der menigte, weder binnen, om den olifant weg te voeren. Dit gaat echter niet gemakkelijk: het woedende dier valt nu op hen aan, en niet dan met moeite slagen zij er in, hem eindelijk meester te worden.

Minder fraai en minder belangwekkend, hoewel toch ook der aandacht niet onwaard, is het gevecht van rhinocerossen. Aan de beide uiteinden van het perk zijn de twee dieren vastgebonden, die te zamen vechten moeten: het eene is rood en het andere zwart beschilderd, zoodat men ze altijd van elkander onderscheiden kan. Bij onze komst werden de twee leelijke beesten losgelaten; zij liepen nu op een draf het perk door, daarbij een luid gebrul latende hooren. Zij schenen zeer slecht van gezicht, want herhaaldelijk liepen zij elkander voorbij, zonder op te houden; eindelijk ontmoeten zij elkaar, en nu begint de woedende strijd. Met de hoornen tegen elkander geklemd, maken zij allerlei bewegingen en wendingen, even alsof zij met degens schermden, tot dat eindelijk een hunner er in slaagt zijn hoorn onder den kop van zijne tegenpartij te brengen. Hier, aan de keel, is de eenige kwetsbare plek van hun geheel lichaam; de aldus bedreigde haast zich dan ook, zijn kop zoodanig te wenden, dat de punt van den hoorn tegen zijn kakebeen stuit. Zoo blijven zij eenige minuten onbewegelijk; dan gaan zij uit elkander, en de eene neemt de vlucht. Een uur lang hervatten zij telkens het gevecht met klimmende woede; hunne hoornen bonzen met geweld tegen elkander;

De grote executie de Gollaren.

hunne dikke lippen zijn met schuim bedekt, en hunne voorhoofden bebloed. Telkens werpen bedienden hun emmers water over het lijf, om hen te verfrischen en in staat te stellen, de worsteling vol te houden. Eindelijk geeft de Guikowar bevel het gevecht te staken; men werpt een vuurpijl tusschen de beide dieren, die hen uit elkander doet stuiven, waarna zij worden gebonden, gewasschen en weggevoerd.

Onder deze verschillende diereengevechten zijn die, waarin buffels optreden, niet de minst dramatische. De ontzaglijke horens dezer dieren zijn een geducht wapen, waarvoor zelfs de tijger, niet zonder grond, bevreesd is; en door hunne vlugheid zijn zij veel gevaarlijker dan de olifant. Maar het wonderlijkste van alles was wel het gevecht, dat ik eens te Baroda zag, tusschen een ezel en een hyena; en, wat bijna ongelooft zal schijnen, de ezel kwam als overwinnaar uit dien strijd! Het gezicht van de hyena maakte ons grauwtje zoo woedend, dat hij dadelijk op zijn vijand afging, en hem spoedig door schoppen, slaan en bijten, buiten gevecht stelde. Met bloemen en kransen bekroond, werd hij, onder het luide gejuich der menigte, weggeleid.

Maar de Guikowar is niet tevreden met zulke diereengevechten: hij onderhoudt aan zijn hof ook een gansch leger van atleten en worstelaars, wier roem door geheel Hindostan is verbreid. Hij zelf beroemt er zich op, een *pehlwan* of worstelaar te zijn, en oefent zich daarin dagelijks. Iederen morgen, na volbrachte reiniging, begeeft hij zich naar het terras van zijn paleis, om met een zijner *pehlwan*s te worstelen. Als een echt liefhebber, is hij najverig op zijne bekwaamheden; en zoo zijne tegenpartij eenig bewijs gaf hem met toegevendheid te behandelen, zou hij dit zeer zeker hoogst kwalijk nemen. Toch dient deze wel in het eind den Koning de overwinning te laten. Die worstelaars zijn uit alle streken van Hindostan afkomstig; maar de meesten komen toch uit Pandjáb en het land van Travankore. Van hunne eerste kindsheid voor dat beroep opgevoed en afgericht, bezitten zij eene vlugheid en spierkracht, die inderdaad verwonderlijk zijn. Hun voedsel, hunne levenswijze, hunne woning zijn naar vaste voorschriften bepaald en geregeld; de Koning zelf wijdt daaraan al zijne aandacht, en draagt voor zijne worstelaars dezelfde zorg als voor zijne buffels en olifanten.

Den 19^{en} Juli woonden wij zulk een worstelstrijd in het perk bij. Toen wij kwamen, vonden wij den Rajah en zijne hovelingen reeds op stoelen gezeten rondom eene met zand bestrooide ruimte. Men wachtte slechts op ons: en nauwelijks hadden wij plaats genomen, of twee forsche gebouwde mannen, ware Hercules-gestalten, bijna geheel naakt, kwamen den Koning eerbiedig begroeten. Daarop plaatsten zij zich in het midden van het perk en omhelsden elkander, waarna de worsteling begon. De regel is dat een der beide strijders zijne tegenpartij achterover op den grond werpt, of hem dwingt zich overwonnen te verklaren. Gebeurt het soms, dat de een zijn vijand onder heeft, maar hem toch niet op den grond kan krijgen, dan verdraait hij zijne hand, om hem te noodzaken genade

te vragen; maar de drift voor dezen strijd is dikwijls zoo groot, dat zij liever de gruwelijkste pijn doorstaan, dan zich overwonnen te verklaren, zoodat men een einde aan de worsteling moet maken.

Te Baroda alleen kan men ook nog getuige zijn van een ander afschuwelijk schouwspel, den zoogenaamden *nucki kakoesti* (het gevecht met de klauwen). De strijders, zoo goed als geheel naakt, zijn gewapend met klauwen, die vroeger uit scherpe stale punten bestonden, en toen onvermijdelijk aan althans een der beide mannen het leven kostten. Tegenwoordig heeft men die stalen nagels of punten door hoornen vervangen, die met een riem om de gesloten vuist worden gebonden. De strijders, door *béng* (een drank van opium met een aftreksel van hennep vermengd) bedwelmd, gaan al zingende op elkander los; weldra stroomt het bloed langs hun hoofd en aangezicht, waardoor hunne razernij slechts te meer klimt. De Koning slaat, met wijd opgespakte oogen en gezwollen aderen, het afschuwelijk schouwspel gade: het dierlijke instinkt wordt zoo zeer in hem wakker, dat hij geheel in deze beschouwing verdiept is, en zonder het zelf te weten, met zijne handen en armen de bewegingen der worstelaars volgt. Het perk ziet rood van bloed; de verslagene wordt somwijlen half dood weggedragen; en de overwinnaar, op afzichtelijke wijze verscheurd en gekorven, werpt zich op den grond voor den Koning, die hem een parelanoer om den hals hangt en kostbare kleederen schenkt.

De Guikowar is zeer bijgeloovig. Dagen achtereen moesten wij onze voorgenomen jacht uitstellen, omdat de sterrewichelaars nog geen gunstigen dag hadden kunnen vinden. Alle morgens kwamen deze eervoorde pandits bijeen, zetten hunne brillen op, en tuurden met ingespannen aandacht op koperen platen, met kabbalistische teekens gegraveerd. Na verloop van een uur met deze studie doorgebracht, kwam een hunner, bedenkelijk het hoofd schuddende, tot ons, en deelde den Koning mede, dat de voortteekenen niet gunstig waren. Eindelijk scheen dit den Rajah, die zelf een hartstochtelijk jager is, toch te vervelen: althans hij gaf mijn raad gehoor, en besloot den volgende dag met ons ter jacht te gaan.

Reeds vroeg in den morgen stonden de olifanten, behoorlijk opgetuigd, voor de poort van het paleis geschaard; ruiters reden af en aan, om de noodige bevelen over te brengen naar de dorpen, die wij zouden aandoen; en een gansche drom van bedienden vervulde de lucht met zijn geroep en geschreeuw. De Guikowar nam alleen op een olifant plaats; Bha Sahib en ik bereden te zamen een ander; mijn reisgezel, de vlaamsche schilder S. . . . , plaatste zich met den opperjagermeester op een derden olifant. Het was een vroolijke, schilderachtige stoet; de wapens en mondbehoefte volgden in palankijnen. De Koning, gelukkig dat hij zich weder aan een zijner meest geliefkoosde uitspanningen kon overgeven, schaterde van lachen om de aardigheden, die zijne hofnarren, eveneens op een olifant gezeten, tot de starende menigte richtten.

Het was op het laatst van Juli; er hing een lichte nevel, die aan het gras en het gebladerte eene bekoorlijke frischheid gaf; de lucht was eenigszins bewolkt: alles voorspelde een prachtigen dag. De regentijd heeft hier een minder hevig karakter dan in het zuiden van Hindostan, en met uitzondering van Juni en October, die meestal zeer regenachtig zijn, gelijken de andere maanden, Juli, Augustus en September, op de zomermaanden in zuidelijk Europa. Voorbij het dorp Binagaum echter was de grond, door de laatste geweldige regenbuien, zoo doorweekt, dat de olifanten er tot aan de knieën inzakten, zoodat wij ze moesten achterlaten. Wij stegen te paard, en bereikten, na een rit van een paar kilometer, eene diepe, tusschen tamelijk steile wanden ingesloten *nullah* (kloof, dal). De overtocht veroorzaakte eenige verwarring en duurde langer dan een uur. Aan de overzijde wachtte ons eene nieuwe teleurstelling: de paarden zakten tot bijna aan de borst in den weeten grond; en de wanhopige pogingen, die zij, verschrift en ontsteld, aanwendden om zich uit dien toestand te bevrijden, voerden de verwarring ten top. Meer dan een ruiter lag in den modder te spartelen. Tot overmaat van ramp begon het hard te regenen. De Guikowar was wanhopend: hadden de sterrewichelaars ons in dezen erbarmelijken toestand gezien, zij zouden ons zeker uitgelachen hebben. Er viel niet aan te denken om de jacht voort te zetten: wij moesten ons best doen om op de meest geschikte manier terug te keeren. Het teeken tot den aftocht werd gegeven; en ieder trachtte zoo goed mogelijk den vasten grond te bereiken.

Om ons voor deze mislukte partij schadeloos te stellen, werd den opperjagermeester gelast, eene groote antilopenjacht te organiseeren in de waranden van Etola, nabij een station van den spoorweg. Voor ons vertrek, gaf Harrybádada de meest plechtige verzekering, dat het ongeval van Binagaum zich niet zou herhalen, en dat wij een zeer goed terrein zouden vinden. De voorbereidselen werden met de noodige zorg gemaakt; een speciale trein werd ter beschikking des Konings gesteld; en in den morgen van den 2^{den} September namen wij plaats in den koninklijken wagen, een geschenk van de spoorweg-maatschappij aan den Guikowar. Deze wagen is een met weelderige pracht en keurigen smaak versierde salon, met brokaat behangen en op aziatische wijze gemeubileerd; in het midden staat een troonzetel, voor den Koning bestemd, maar waarvan deze nooit gebruik maakt. De Guikowar vertrouwt die zonderlinge europeesche uitvindingen niet te best; als hij van den spoorweg gebruik maakt, moet zijn gunsteling, Bhao-Sahib, op de lokomotief plaats nemen: waarschijnlijk om den persoon van zijn vorstelijken meester tegen alle ongelukken te waarborgen. Misschien heeft de Guikowar niet geheel ongelijk: immers de machinist behoefde slechts door een of andere samenzweerder te zijn omgekocht, om den Koning met zijn gansche hof naar de andere wereld te helpen: — want men moet niet vergeten, dat in dit land alle middelen worden aangegrepen, om zich van een vijand te ontdoen.

Wij komen zonder ongeval aan het station te Etola, waar wij de bedienden en onze paarden vinden. Niemand

onzer heeft een geweer: twee fraaie kleine panthers zullen voor ons jagen. De beide dieren bevinden zich in twee palankijns, die ieder door vier mannen gedragen worden; zij liggen daar, met een lederen kapje over de oogen, aan eene lichte ketting vastgebonden, rustig en bedaard, te midden van het geraas en de drukte om hen heen. De jagers, of liever de toeschouwers bij de jacht, die zeer talrijk zijn, verdeelen zich in twee troepen: aan het hoofd van de eene plaatst zich de Koning; aan het hoofd der andere de generaal Bhao-Sahib. Mijn reismakker en ik behooren tot de koninklijke troep: weldra rijden wij nevens hem; Maharatten, ruiters uit Scinde, muzelmannen en anderen, schilderachtig dooreen gegroept, vormen ons geleide. Wij rijden in gesloten gelederen: in ons midden de palankijn met den panther; overal vertoonen zich scharen van antilopen, die ons met nieuwsgierige blikken aanstaren of soms haastig wegvlieden. De geheele taktiek bij deze jacht bestaat hierin, dat men door allerlei wendingen en bewegingen dicht genoeg bij zulk een troep antilopen komt, daarbij zorg dragende onder den wind te blijven, want anders ruiken de bokken aanstonds den panther. Voor de ruiters zelve zijn deze dieren, die gewoon zijn dagelijks menschen in het veld te zien en die nooit een geweerschot hebben gehoord, niet bang. Toen de Koning oordeelde, dat wij dicht genoeg genaderd waren, hielden wij stil: de *tajita* (panther) wordt uit den palankijn gehaald, en hem het kapje van de oogen genomen. Hij staat een oogenblik roerloos, en sluipt dan, half op den buik kruipend, naar de kudde, tot de antilopen hem gewaar worden en op de vlucht gaan: dan vervolgt hij zijne prooi met krachtige, vlugge sprongen. De ruiters rennen hem na, om getuigen te zijn van den dood der antilope. De panther houdt zijne prooi met de klauwen gevat, en slaat zijne tanden in den nek van het dier; een bediende treedt toe, werpt hem den kap over de oogen, en voert hem, niet zonder eenige moeite, weg. Om den *tajita* tevreden te stellen, geeft men hem het bloed van de antilope te drinken; dan wordt hij weder in zijn palankijn opgesloten, en de jacht voortgezet. Opmerkelijk is het, dat de panther nooit de wijfjes of de jonge antilopen, maar altijd uitsluitend de bokken aanvalt, zelfs wanneer er maar een in de gansche kudde is. Na verloop van eenigen tijd begint de *tajita* moede te worden; en dan wordt de jacht eerst inderdaad belangwekkend, want dan gebeurt het niet zelden dat de bok zich dapper met zijn hoornen verdedigt, en den vijand afweert. De mannelijke antilope, de zoogenaamde *black buck*, is een prachtig dier; zijn rechtopstaande horens zijn soms wel vier voet lang. Hij is kenbaar aan eene breede zwarte streep op den rug, die met de jaren in omvang toeneemt, en bij oude bokken soms tot aan den buik reikt, waar de vacht altijd, bij mannetjes en wijfjes, helder wit is.

Toen de zon ter kimme daalde, hadden wij vijftien prachtige bokken gevangen; de Koning gaf het teeken tot den terugtocht, en rende in galop weg. Op de verzamelplaats gekomen, vonden wij daar de andere afdeling, onder leiding van Bhao; zij was minder gelukkig geweest en had slechts negen antilopen buit

Gilbert's portrait.

gemaakt. Op een ruim veld, rondom met prachtige boomen omtoerd, stonden tenten opgedragen, waar een keurig maal ons wachtte. Het was een alleraardigst, levendig tooneel: de bedienden van het hof, met groote schotels beladen, liepen ijverig heen en weder; jagers sneden het wild aan stukken, die op kameelen geladen werden; olifanten kwamen van Haroda; op hun breed rug zaten fakkel dragers, die ons huiswaarts moes-

het geschetter der trompetten, naar de hoofdstad terug.

Dese jachtpartijen werden gedurende vele dagen achtereen herhaald. Op zekeren dag stegen de jagers niet te paard, maar plaatsten zich op zeer kleine wagens met twee wielen, die door ossen getrokken worden en zeer licht zigs: bij den minsten schok buitelen zij om. Wat er gebeuren moet, als zij in vollen draf over een engelijken, met struiken begroeiden bodem worden voort-

Het huis der zonen, bij Haroda.

ten geliden; de laatste stralen der ondergaande zon overgoten geheel dit tooneel met een purperen gloed, en weerspiegelden zich in de glanzende uniformen of de blinkende wapens der hovelingen, jagers en soldaten, in schilderachtige groepen over het veld verspreid. Na den maaltijd schaarde de stoet zich in orde; wij bestegen onze olifanten, en keerden, bij het flikkerend licht der fakkeln en begeleid door het geroffel der trommels en

getrokken, haast zich begripen. De kleine ossen, die voor deze karren gespannen worden, kunnen zeer flink loopen; en het gezicht der panthers maakt ze schuchter en opgewonden. Telkens rolt een wagen het onderste boven, tot groot vermaak van de toeschouwers, wier beurt wellicht het volgende oogenblik komt. Gelukkig is zulke een val, in den regel, niet gevaarlijk, en nemen de jagers weer dadelijk hunne plaats in. Haast nog erger dan

deze kans van vallen, is het voortdurend hossen en stooten, dat op den duur ondragelijk wordt: want de karren zijn geheel van rijshout gevlochten en zonder veeren.

Een der belangwekkendste jachten is de drijfjacht op wilde zwijnen, of, zoo als de Engelschen zeggen, *pig-sticking*. De omstreken van Baroda eigenen zich uitnuntend voor deze soort van jacht; en de Guikowar noodigde mij meermalen uit, daaraan deel te nemen. De jagers, doorgaans ten getale van acht of tien, zijn op goed afgerichte paarden, aan dit bedrijf gewoon, gezeten; zij zijn gewapend met eene lans van zes tot acht voet lang, met eene zeer scherpe stalen punt. Bovendien worden zij gevolgd door pages of bedienden, die van andere lansen zijn voorzien, voor het geval dat de jager zijn wapen verliezen of breken mocht. De wilde zwijnen worden door kloppers of drijvers opgejaagd en naar de zijde der ruiters gedreven; deze zetten dan de dieren, met gevelde lans, na, en trachten ze te doorboren. Meermalen gebeurt het, dat het aangevallen en in de engte gedreven zwijn, steeds het sterkste en krachtigste der kudde, stand houdt, zich tegen de paarden keert, en deze met zijne slag tanden gruwelijk verwondt. De groote kunst is, om op hetzelfde oogenblik dat men het wilde zwijn met de lans treft, zijn paard dadelijk zoo te wenden, dat het veilig is voor den aanval van het woedende dier: daartoe wordt eene groote mate van behendigheid en eene vaste hand vereischt. Dikwijls gaat het zwijn aanstonds op de vlucht, en dwingt de jagers hem te volgen over een met allerlei hinderpalen en belemmeringen bezaaid terrein, waar het moeilijk is hem te bereiken, en nog moeilijker met de lans te treffen. Eens moesten wij een uur lang, door dik en dun heen, een wild zwijn vervolgen; schoon reeds op verscheidene plaatsen gewond, scheen de kracht van het altijd voortrennende dier onuitputtelijk. De Guikowar maakte een einde aan de vervolging, door een dier *tours d'adresse*, waarop men in dit land zoo hoogen prijs stelt, en die bijna voldoende zijn om iemands reputatie voor goed te vestigen. Hij wierp zijn lans weg, trok een zijner voeten uit den stijgbeugel, boog zich over zijn paard, en, in vollen galop langs het wilde zwijn heen rijdende, hieuw hij hem met een enkelen slag van zijn *tarwar* den kop af. Dit zeer zeker kloeke en met stoute behendigheid volvoerde feit lokte luide jubelkreten uit: nog langen tijd daarna leverde het stof voor de gesprekken der hovelingen.

Den 12^{en} September was een groot feest ten hove: het was de geboortedag van den Guikowar. De Koning, in schitterende staatsiekleeding, op zijn troon gezeten, ontving de hulde en gelukwensen van alle edelen en hooge beamtten, die in de prachtige zaal van den doerbar (de raad- en audientiezaal) waren vereenigd. Een voor een naderden zij tot den troon, bogen een knie ter aarde, en boden den Koning hun *nazzurani* of schatting aan, terwijl de herauten ieders naam en titels overluid afriepen. Die schatting bestaat meestal in eenige goudstukken, op een gevouwen zijden doek liggende, dien de edelman op de palm der hand draagt. De Koning ontvangt de schatting, reikt die aan zijn minister over, en groet den hoveling, die weder oprijst en naar zijne plaats terugkeert.

De gewoonte brengt mede, dat op den verjaardag des Konings, van alle ambtenaren der kroon, wie zij ook zijn mogen, van de lakeien en gemeene soldaten, tot den eersten minister en den opperbevelhebber des legers, een dag bezoldiging wordt ingehouden: de zeer aanzienlijke som, die op deze wijze verkregen wordt, is het verjaargeschenk des Konings.

In het begin der maand October had de regen bijna geheel opgehouden, en was het prachtig weder geworden: ik besloot nu gebruik te maken van de gelegenheid, die zich aanbood, om een bezoek te brengen aan de bouwvallen der oude stad Champaneer, aan den voet van het Vindhya-gebergte, vijf-en-veertig kilometers ten oosten van Baroda. Kapitein Lynch, die bij het leger van den Guikowar diende, had een tijgerjacht georganiseerd, en ons uitgenoodigd, daarbij tegenwoordig te zijn.

De vlakten tussehen de hoofdstad en Tsjampanir zijn zoo naakt en dor, dat zij bijna eene wildernis mogen heeten: hetgeen te meer in het oog valt, omdat geheel het omliggende land zoo bij uitnemendheid vruchtbaar is. De grond is zoo effen, dat men op het eerste gezicht de vlakte voor een groot exercitieveld der ruitery zou aanzien; maar verder voortgaande, stuit men elk oogenblik op diepe en somwijlen zeer breede ravijnen, die, in den regentijd, door de met geweldige kracht afkomende bergstroomen, in den lossen bodem gevormd worden. In het droge jaargetijde worden deze ravijnen als wegen gebruikt, die dan ter wederzijde door hooge, steile bermten zijn ingesloten. De aanleg van een blijvenden kunstweg door deze streek zou schatten kosten, uit hoofde van het onnoemelijk aantal bruggen, dat in dien weg zou moeten worden gemaakt.

Te Tsjampanir vonden wij onze tenten gereed, benevens een ganschen drom van bedienden, en verscheidene olifanten, door den Koning gezonden. Wij waren op eenige schreden afstands van de hooge muren der oude stad gelegd; de omtrek dezer muren bedraagt ongeveer twee kilometers. Daar binnen is alles bosch en ondoordringbaar kreupelhout, met bouwvallen en puinen bezaaid; boven de dichte jungles verheffen zich hier en daar de hooge torens van eenige fraaie djaflatempels; enkele brokken muur wijzen nog de plaats aan, waar, zoo men wil, het oude paleis der voormalige heerschers heeft gestaan. Vlak achter de stad verrijst de prachtige berg Pawangurh, op welks top eene beroemde vesting troont. Dat kasteel was in vroeger tijd de zetel der hindoesche Vorsten, die in 1480, door den Koning van Gozerate, Mahmoed Shâh I, werden overwonnen en verdreven; tegenwoordig ligt in het half tot ruïne geworden fort eene kleine bezetting van Mahratten.

Dadelijk na onze komst werden eenige *tajiharis* (kloppers, drijvers), van eenige inlandsche gidzen vergezeld, in het woud gezonden, om sporen van tijgers op te zoeken. De aard van het terrein liet ons niet toe, van olifanten gebruik te maken: en daar ik er nu juist niet op gesteld was, door eene persoonlijke ontmoeting voor het eerst met een tijger kennis te maken, werd besloten, dat wij ons op een daartoe geschikten boom zouden plaatsen. Om den tijger derwaarts te lokken,

werd een os aan een naburigen struik vastgebonden. Den volgenden morgen vonden de *tajiharis* den os half verscheurd: er werd nu bepaald, dat de jacht nog dien eigen avond zou plaats hebben.

Ten vier uren zaten wij met ons vieren, Lynch, Tatia, mijn reismakker en ik, op onzen boom; de oogen gevestigd op de overblijfselen van den ongelukkigen os, die tot lokaas had gediend, en in gespannen verwachting uitzien naar de komst van den tijger. De avond viel, en spoedig was de geheele omtrek in volslagen duisternis gedompeld. Het minste gerucht deed ons onwillekeurig huiveren: elk oogenblik meenden wij de vurige oogen van het geduchte dier te zien flikkeren. Maar slechts eenige skakels naderden het aas, om dat te besnuffelen: wij joegen ze weg. De herinnering aan dien nacht in het woud doorgebracht, in zeer ongemakkelijke houding op een boom gezeten, bevende van koorts en koude, zal ik niet licht vergeten. De dag begon weder aan te breken; en vermoed van onze lange, vergeefsche wake, maakten wij ons gereed naar het kamp terug te keeren, toen een der *tajiharis*, op een naburigen boom gezeten, ons een teeken gaf. Eenige oogenblikken daarna ruischte en kraakte het in de hooge struiken, en de zoo lang verwachte tijger verscheen: hij naderde langzaam en met behoedzaamheid, als vermoedde hij een hinderlaag. Nauwelijks had hij eenige schreden buiten de jungles gedaan, of wij brandden te gelijk onze geweren af: de tijger stond plotseling stil; een der kogels had zijn achterpoot verbrijzeld, en een ander was hem in de zijde gedrongen. Na een oogenblik aarzelen, keerde hij met haastige sprongen naar het bosch terug.

De *tajiharis* daalden van hunne posten af, en begonnen hem te vervolgen; wij volgden hen, maar mijne beenen waren zoo verstijfd, dan ik niet dan met groote moeite loopen kon. Talrijke bloedvlekken wezen den weg, dien het gewonde dier genomen had: de drijvers stonden welhaast stil, en wezen ons een dicht kreupelboschje, waarin zij den tijger hadden zien verdwijnen. Een kogel werd in die richting afgezonden: en de tijger, door deze uitdaging verwoed, kwam uit zijn schuilhoek te voorschijn. Hij kwam recht op ons af, met plat liggende ooren en gapenden muil; ondanks zijn wonden, naderde hij ons met geweldige sprongen: in zijne woede, was hij schrikwekkend en toch majestueus; maar ik had geen tijd, mij in lange beschouwing te verdiepen. Toen hij tot op ongeveer twintig schreden van ons genaderd was, trof Tatia hem met een kogel in de borst, maar zonder hem te doen stilstaan; toen mikte ik nauwkeurig op zijn kop en gaf vuur: de tijger sprong hoog op, en stortte onmiddellijk dood ter aarde. De kapitein en mijn reismakker vuurden hunne geweren nog op hem af, om zich te overtuigen dat hij wel inderdaad dood was; en wij naderden onder het luide geroep der inlanders, die ons verzekerden dat de tijger had opgehouden te leven. Het was een prachtig dier, zeven of acht jaar oud; van den neus tot aan de punt van de staart mat hij niet minder dan negen voet. Het was de eenige tijger, dien wij gedurende onze tiendaagsche jacht doodden; maar toen wij te Baroda terug keerden, hadden wij bovendien zes fraaie panthers gevangen en

een aanzienlijken buit van allerlei ander wild gemaakt.

De Guikowar bezit eene prachtige verzameling van wilde dieren: leeuwen van Kattywar, tijgers van de meest verschillende soorten, panthers, luipaarden, beeren. Deze dieren zijn niet in hokken, maar blootelijk in een soort van loods geplaatst, en met een langen ketting aan palen vastgebonden. De bezoeker moet zorgvuldig toezien waar hij loopt: en hoewel de kettingen en de palen sterk en stevig zijn, wil ik gaarne bekennen, dat ik mij te midden van dit gezelschap niet op mijn gemak bevond. Vlak voor de deur ligt een fraaie zwarte panther; zoo ge in of uit wilt gaan, moet een der oppassers den ketting vasthouden; het grimmige dier steigert en blaast en worstelt, en spant alle krachten in om zich op u te werpen, even als een woedende hond, die aan zijn hok is gebonden: het is zaak, zoo handig mogelijk voorbij te slippen. In een ander gebouw zijn de *tajitas* en de tot de jacht afgerichte lynxen; zij worden alle dagen aan een ketting door de bazars rondgeleid. De indische lynx is een zeer fraai dier, dat door zijne gestalte en den vorm van zijn lichaam zeer veel op een hond gelijkt, maar zijn kop is fijner; ook gelijken zijne oogen op die van de kat; zijne lange ooren zijn aan de punt met een soort van pluim versierd; de kleur der huid is op den rug licht bruin, en aan de borst wit. Even als de *tajita* wordt hij voor de jacht afgericht; maar slechts voor die op kleinere dieren, zoo als hazen en het zoogenaamde *ravine-deer*. In een afzonderlijk paviljoen der menagerie bevinden zich de valken, sperwers en kiekendieven, die bij de jacht op vogels worden gebruikt, even als dit gedurende de middeleeuwen in Europa de gewoonte was.

III.

De Guikowar, wiens heerschappij zich over een onuitputtelijk vruchtbaar, zeer gunstig gelegen en rijk gezegend land uitstrekt, en die, ook door zijne persoonlijke schatten, eene betrekkelijk vrij groote macht bezit, is, reeds uit dien hoofde alleen, bij herbaling het mikpunt geweest van de aanvallen van zeker deel der britsch-indische pers, dat geene moeite heeft gespaard om de regeering te bewegen, Khanderao af te zetten.

En het moet erkend worden, dat de Guikowar, door zijne buitensporige handelingen, alleszins stof gaf tot zeer scherpe kritiek. Zijne meerendeels zeer kostbare liefhebberijen zijn veelvuldig: al wat nieuw is prikkelt zijne fantasie en wekt zijne begeerlijkheid op. Nu eens valt zijn lust op diamanten: dan worden zijne agenten heinde en verre uitgezonden om overal de kostbaarste en zeldzaamste steenen op te sporen en te koopen. Straks weder zijn het de duiven, die zijn hartstocht opwekken; hij had in zijn paleis eene verzameling van omstreeks zestigduizend duiven van alle denkbare soorten, grootte en kleur; nu was het zijn grootste vermaak, deze dieren des ochtends gezamenlijk te laten uitvliegen; of wel, hij kwam op den zonderlingen inval om twee duiven samen te laten trouwen, hetgeen dan met de grootste plechtigheid en buitensporige weelde geschiedde. Het is mij eenmaal gebeurd, van zulk eene ceremonie getuige te mogen zijn. De beide duiven, met

halssnoeren versierd en door pages gedragen, werden op het prachtig versierde terras van het paleis gebracht. De Koning en de hovelingen, allen in gala-kleeding, stonden om de brahmanen geschaard, die de gebruikelijke lofzangen en gebeden opzeiden. Eene vrij aanmerkelijke som, tot bruidschat voor de vogels bestemd, ging zonder twijfel in handen der priesters over, die de ceremonie hadden geleid. Het feest werd besloten met dansen en een schitterend diner, gevolgd door eene groote illuminatie. Toch was de eindafloop zeer treurig: want een groote kat, die door het paleis rondliep, wist, te midden der algemeene drukte en verwarring, den ongelukkigen bruidegom machtig te worden en voerde hem weg. De troosteloze weduwe bleef alleen achter.

De duiven zagen zich, na verloop van eenigen tijd, verdrongen door de *boulbous*, de nachtegale van Hindostan. Deze fraaie vogels, wier gezang eenigermate op dat van den europeeschen nachtegaal gelijk, zijn sierlijk gevlekt; hun staart is gedeeltelijk schitterend rood; op den kop dragen zij een kuif van bewegelijke vederen, die hun iets uittartends en coquets geeft. Meer dan vijfhonderd dezer *boulbous* werden in het paleis bijeengebracht; en een maand lang hielden de Guikowar en zijne voornaamste hovelingen zich met de opvoeding en dressuur dezer nieuwe gunstelingen bezig. Toen werd er een geregelde veldslag geleverd, waarbij de sierlijke bevallige schepsels, meedoogenloos aangehitst, elkander met woede bevochten, zoodat een groot aantal er het leven bij inschoten.

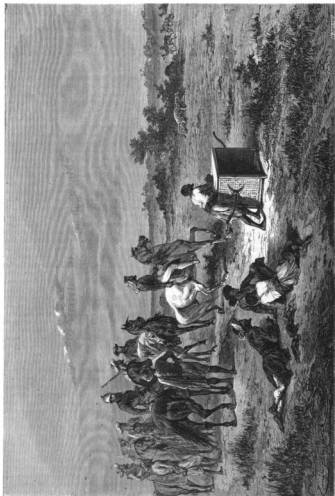
Korten tijd daarna kwam de Guikowar op den zonderlingen inval, om eene gansche schaar van heilige en vrome mannen rondom zich te verzamelen. Nu, aan heiligen en geestdrijvers ontbreekt het in dit land vooral niet: het duurde dan ook niet lang, of de Koning had eene aardige collectie bijeengebracht van *goessains* en *fakirs*. Die lieden werden door hem met koninklijke gaastvrijheid onthaald; hij schonk hun kostbare klederen, en overlaadde ze met bewijzen zijner hoogachting en eerbiedige genegenheid.

Een dezer heilige mannen bezat het vermogen om zich zoo geheel in gewijde overpeinzingen te verdiepen, dat hij voor alle gewone aandoeningen der buitenwereld geheel ongevoelig scheen. Zijne oogen staarden star voor zich heen; zijne ledematen werden stijf en onbewegelijk; en een pistoolschot, aan zijn oor afgevuurd, maakte hoegenaamd geen indruk. De Koning had hem op een vuilen mesthoop, in een der voorsteden van de hoofdstad, gevonden, en hem met alle kostbare weelde omgeven en met de uiterste nauwgezetheid doen verzorgen. — Er gebeurde echter iets, dat plotseling de geestdrift van den Guikowar voor deze heilige schaar deed verflauwen. Een *sayed* (muzelman van het geslacht van den Profeet) schaakte de dochter van een rijken goudsmid, en nam met haar de wijk naar Ahmedabad, op engelsch grondgebied. De Koning vroeg de uitlevering der schuldigen; zij werden door de engelsche autoriteit in zijne handen gesteld; en ik zag ze beiden, op het plein voor het paleis. Een treurig, hartverscheurend gezicht! Daar stond het jonge meisje, met bestorven gelaat en verwilderde blikken, weerloos overgeleverd aan de spotternijen en beleedigingen der menigte; en

voor hare voeten lag, worstelende in doodsstuipen, haar verleider, die vergif had ingenomen, om zich aan de hem wachtende straf te onttrekken. Niemand der aanwezigen scheen eenig medelijden met deze rampzaligen te gevoelen.

Omstreeks dien tijd begon de koninklijke schatkist langzamerhand uitgeput te raken. De kostbare liefhebberijen en onzinnige geldverspillingen van den Guikowar, vooral ook de aankoop van de Ster van het Zuiden en andere prachtige diamanten, die te zamen meer dan zes millioen franken gekost hadden, hadden eindelijk den bodem doen zichtbaar worden. De Koning zon op een middel, om zijne schatkist weder te vullen, zonder zijn volk nieuwe belastingen op te leggen, waartegen overwegende bezwaren bestonden. Gelukkig staat een oostersch monarch, in dergelijke gevallen, niet spoedig verlegen: en het huismiddeltje, dat de Guikowar in het eind bedacht, was even origineel als afdoende. Omkoopbaarheid van alle ambtenaren, van den hoogsten tot den laagsten, is in alle indische staten eene zoo algemeene en zoo overoude gewoonte, dat zij zoo goed als wettig erkend is; aan een aantal betrekkingen is eene uiterst geringe bezoldiging verbonden, maar toch worden ze ijverig gezocht, omdat de titularissen volle vrijheid hebben zich op andere wijzen te verrijken. Nu kwam de Guikowar op den lumineusen inval, dat de zeer aanzienlijke sommen, op deze wijze door zijne beampten bijeengeschrapt, eigenlijk aan de koninklijke schatkist ontstolen waren: hij had dus recht daarvan minstens zijn deel te vorderen. Aanstonds ging er nu een bevel uit aan al zijne *karkhouns*, van den volgenden inhoud: "Zijne Hoogheid heeft met smart ervaren, dat er onder hare ambtenaren zijn, die zich laten omkoopen: het is haar uitdrukkelijke begeerte, dat zulka niet meer geschiede. De ambtenaren, die zich aan omkoopning hebben medeplichtig gemaakt, worden vermaand, de gelden, die zij gedurende de tien laatste jaren op deze wijze ontvangen hebben, in de koninklijke schatkist te storten. Zijne Hoogheid wil goedgunstiglijk deze teruggave als voldoende boete beschouwen, en het verledene vergeven; maar indien eenig karkhoun verzuimen mocht deze gelden terug te betalen, zal zij zich, tot haar leedwezen, genoodzaakt zien, strenge maatregelen te nemen." — Dit bevelschrift verspreidde eene algemeene ontsteltenis in alle rangen en takken der administratie; men morde en weeklaagde: de dagbladen zelfs traden op ter verdediging van de ambtenaren. Maar toch, men moest in het eind gehoorzamen en het offer brengen: men wist trouwens maar al te goed, dat men daarna ongestoord zijne schade zou kunnen inhalen. Binnen een paar weken was de koninklijke schatkist vermeerderd met ruim zeven-en-twintig *lakhs* roepjen, dat is ongeveer zeven millioen francs. Khanderao verhaalde mij zelf het geval, en had blijkbaar grooten schik in het welslagen zijner financiële operatie.

Behalve zijne bezittingen in Goezerate, behoort nog tot het gebied van den Guikowar het grootste gedeelte van het schiereiland Kattywar, tusschen de golven van Kambaja en Katsja. In deze landstreek woont een half

Ameliasburg, Md.

wilde volkestam, die der Waghûrs, die voortdurend oorlog voert tegen de van Baroda gezonden landvoogden. Een der hoofden van dezen stam had het besluit opgevat, zijn volk van de vreemde heerschappij te verlossen, door den Guikowar te vermoorden. De samenzwering werd ontdekt, en aan den Koning bekend gemaakt; de Waghûr, die zich juist in het paleis bevond, bespeurende dat de aanslag verijdeld was, sprong van het hooge terras naar beneden. Door een wonder kwam hij ongedeerd op den grond; dadelijk wilde hij nu een paard bestijgen, dat voor de poort gereed stond: maar de Guikowar, die hem gevolgd was, riep den arabischen lijfwachten toe, dat zij hem dooden zouden, en deze maakten hem met hunne sabels af. Tot het komplot behoorde ook de bevrijding van vier andere opperhoofden der Waghûrs, die sedert verscheidene jaren in de gevangenis zuchtten. Zij ontsnapten ook inderdaad; maar de ruiters der koninklijke wacht namen hen weder gevangen, met den man, die zich had laten omkopen om hun de poorten der gevangenis te openen, een slotenmaker uit de stad. Het vonnis was spoedig geveld: de vier opperhoofden werden elk voor eene der stadspoorten onthalsd; de ongelukkige slotenmaker werd veroordeeld, om de straf van den olifant te ondergaan.

Deze straf is eene der afschuwelijkste, die ooit door menschen zijn uitgevonden. De veroordeelde wordt, met gebonden handen en voeten, door middel van een lang touw, om zijne middel bevestigd, aan een der achterpooten van den olifant vastgemaakt. Deze wordt nu, in galop, door de straten der stad rondgevoerd; bij iederen stap wordt het lichaam van den veroordeelde met geweld over de steenen geslingerd. Geen andere uitkomst voor den ongelukkige, dan eindelijk door deze herhaalde schokken verbrijzeld te worden; en gelukkig voor hem, indien dat gebeurt: anders wordt hij, buiten de stad gekomen, losgemaakt, en wordt hem, uit verfijnde wreedheid, een oogenblik gelaten om tot zich zelven te komen, en een glas brandewijn geboden. Dan moet hij knielen en zijn hoofd op een steenen paal leggen: de olifant ligt een zijner zware pooten op — en het hoofd van den rampzalige is verpletterd!

Aan het hof heerscht eene zeer strenge etiquette; alleen in enkele zonderlinge eigenaardigheden wijkt die van de ons bekende oostersche gebruiken af. Zoo is het, bij voorbeeld, aan ieder zonder onderscheid ten strengste verboden, in tegenwoordigheid des Konings te niezen; wie dit gebod overtreedt, zou streng gestraft worden, want hij zou den Vorst dwingen alle aanhangige zaken voor dien dag te laten rusten en tot den volgenden uit te stellen. Daarentegen worden sommige andere natuurlijke verrichtingen, waarvoor zich bij ons, in fatsoenlijk gezelschap, ieder zorgvuldig wachten zou, hier ongehinderd toegelaten. Overkomen zij den Koning, dan wenschen de hovelingen hem geluk, zoo als men vroeger bij ons tot iemand: "Wel moge het u bekomen!" of "God zegene u!" plucht te zeggen. Ook brengt de etiquette mede, dat wanneer de Koning gaapt, de hovelingen met hunne vingers klappen, om de insecten te verjagen, die anders wellicht van deze gelegenheid zouden kunnen gebruik maken om in den doorluchtigen mond des heerschers te vliegen.

Den 7 October waren de feesten van den *Dassara* begonnen; wij kwamen nog juist bij tijds terug, om bij de belangwekkendste plechtigheden tegenwoordig te zijn. Dit feest, het gewichtigste van den hindoeschen kalender, duurt tien dagen achtereen; het is het einde van den regentijd en tevens ook het begin der militaire ondernemingen en krijgstochten: de Mahratten kozen altijd dezen tijd des jaars, om een inval te doen in de naburige landen, of de gedurende den regentijd gestaakte vijandelijkheden te hervatten.

De eerste negen dagen, door de Hindoes *Nauratri*, of de negen nachtwaken genoemd, zijn hoofdzakelijk bestemd voor de godsdienstige wijding der wapenen en paarden. De zorgvuldig schoongemaakte en opgepoetste geweren, lanssen, degens en schilden worden op de altaren nedergelegd en door de brahmanen gezegend; de paarden, met bloemkransen versierd en met levendige kleuren beschilderd, worden in statige processie door de straten rondgevoerd. Deze plechtigheid verklaart zich van zelf, in een land, waar de regenmoesson de wapenen gedurende een geruimen tijd door de vocht onbruikbaar maakt, en onder de paarden gevaarlijke krankheden verwekt. De nachten worden in uitspanningen van allerlei aard gesleten; en de bayadere der stad komen in de paleizen des Konings en der edelen samen om te dansen.

Dit laatste gebruik zou, volgens de overlevering, zijn ontstaan danken aan eene belofte, voor vele eeuwen door Vishnoe gedaan, en welke alle Rajahs zich gehouden achten na te komen. Volgens de legende, zou deze god eens op aarde zijn verschenen onder de gedaante van een schoon jonkman. Het was nacht, en daar hij zich nabij een dorp bevond, ging hij derwaarts om gastvrijheid te vragen. Hij klopte aan de woning van een brahmaanschen priester, in de meening dat deze althans wel bereid zou zijn, een armen reiziger op te nemen: maar de brahmaan wees hem onmeedoogend, met ruwe woorden, af; hij ging van huis tot huis, maar overal vond hij eene weigering, en meermalen werden hem beleedigingen toegevoegd. Weenende over de hardvochtigheid der menschen, verliet hij het dorp, en maakte zich gereed om ook de aarde te verlaten, zonder twijfel om streng gerichte te oefenen, toen hij onder de boomen een licht bespeurde, dat uit een arme rieten hut kwam, waaruit hem welluidend gezang tegenklonk. Nog eene proef willende nemen, riep hij, buiten staande, het medelijden van den hutbewoner in. Eene jonge bayadere verscheen in de deur, liet den reiziger binnenkomen, schonk hem eene plaats aan den haard, en maakte den maaltijd voor hem gereed. Toen de jonkman gegeten had, vermaakte zij hem door haar gezang, en bood hem eindelijk een leger aan. De gastvrijheid van het arme meisje redde de wereld van den ondergang; en toen de god des ochtends de bayadere verliet, beloofde hij haar dat zij voortaan door allen zou worden geëerd en door zijne afstammelingen beschermd. De Rajahs, die allen hun stamboom opvoeren tot Rama, eene incarnatie van Vishnoe, rekenen zich dan ook verplicht, de belofte van hun stamvader getrouw na te komen.

De tiende dag of *Dassara* wordt gevierd met eene

groote processie, ter eere van de overwinning, die Rama op den koning van Ceilon, Ravana, behaalde. Khanderao Guikowar spreidde natuurlijk bij deze gelegenheid alle gebruikelijke pracht ten toon; om de plechtigheid nog indrukwekkender te maken, had hij de troepen uit het engelsche kamp laten ontbieden. De processie trok naar een ruim veld, waar een altaar opgericht was. De Guikowar steeg van zijn olifant, en verkondigde aan de troepen dat God hun nog gedurende dit jaar voor de verschrikkingen van den oorlog had bewaard. Men leidde een fraaien buffel voor den Koning, die, zijn sabel trekkende, het dier met een enkelen slag den kop afhieuw: een tour de force, die niet velen hem na zullen doen. De kanonnen bulderden; het volk wierp zich onstuimig op het slachtoffer, dat weldra in stukken gescheurd was: deze stukken gelden als talismans. Dit buffel-offer geschiedt ter eere van de godin Doerga, die op dezen dag den in een buffel veranderden daemon Mahesha-soera doodde.

Op een mijner morgenwandelingen door de bosschen nabij onze woning, ontdekte ik bij toeval een muzelmansch grafmonument, van niet onbelangrijke oudheid. Het monument is geheel opgetrokken met de materialen van een ouden djalna-tempel, en bezit dat eigenaardig sierlijk karakter, waardoor de gebouwen uit den tijd van de dynastie der Ahmed zich onderscheiden, en die het gevolg is eener gelukkige vermenging van den muzelmanschen met den indischen stijl. In het midden, boven het eigenlijke graf, verheft zich een koepel, omringd door negen kleinere, boven de galerijen en portieken aangebracht. De zuilen zijn hoogst eenvoudig; de zaal, waarin zich het graf bevindt, is omgeven door sierlijk opengewerkte steenen wanden. In den omtrek verrijzen enkele halfverbrijzelde zuilen en andere overblijfselen van een tempel; groote, eenwenheugende boomen verspreiden eene liefelijke schaduw; de oude steenen zijn omrankt en omhuifd door cactussen en sierlijke slingerplanten. Elken morgen keerde ik naar dit heerlijke plekje terug; duizende papegaaien hadden hunne nesten in de boomen gebouwd, en het was een aardig gezicht, de schitterend gekleurde vogels, bij het minste gerucht, tusschen het lichte groen te zien wegvliegen.

Een oude muzelman, met een langen witten baard, verhaalde mij op zekeren dag de geschiedenis van dit graf. Het bevat het stoffelijk overschot van een beroemden heilige, Allum Sayod, die tijdens de regeering van Mahmoed, Shah van Gozerate, omstreeks 1459 leefde. De plek is bij het volk algemeen gekend onder den naam van Gora-Ra-pir, graf van het Paard: omdat, volgens de overlevering, de merrie van den heilige in de nabijheid werd begraven, onder een boom, waarvan de takken nog vol hangen met kleine afbeeldingen van paarden, *ex-voto's* der geloovigen.

In de nabijheid van den Moetibagh vond ik nog een ander merkwaardig plekje: de *Fakir-Kana* of het verblijf der armen. Daar worden dagelijks, op bepaalde uren, alle armen, die zich aanmelden, op kosten des Konings gevoed. De brahmanen en de armen van hooge kaste, die geen spijsen, door anderen bereid,

mogen gebruiken, ontvangen rauwe rijst en hetgeen voor de bereiding noodig is; aan de muzelmannen en de anderen, die niet aan dergelijke wetten onderworpen zijn, worden gekookte en toebeide spijsen rondgedeeld, die zij dadelijk kunnen nuttigen. Even als bij alle Hindoes, zoo strekt zich ook hier de weldadigheid tot de dieren uit: dagelijks gaan de bedienden van den Guikowar door de stad, om voedsel rond te deelen aan de gewijde ossen, brood aan de rondzwervende honden en zaad aan de papegaaien en andere vogels.

De maand October bracht nog een ander feest aan, dat in sommige opzichten alle anderen die ik tot dusver gezien had, in luister overtrof. Het was de *Diwali* of het feest der Lampen, beroemd door de groote illuminatiën ter eere van Lakshmi, de godin van den overvloed. Gedurende den Diwali worden alle huizen hersteld en op nieuw beschilderd; ook worden dan de rekeningen voldaan, en de boeken opgemaakt. Het feest duurt vier dagen; de eerste, *Dhan* genoemd, is aan de Fortuin gewijd; in iedere woning wordt eene kaars ontstoken ter eere van Yama, den indischen Plutus. De tweede dag heet *Naiak*; dan vordert de gewoonte dat men der meesteres van het huis geschenken aanbiedt. De derde dag, de eigenlijke *Diwali*, is mede toegewijd aan Saraswati, de godin der wijsheid; deze dag is de eerste van het indische jaar; de vrouwen vegen het huis aan, en verzamelen het stof in een korfje, zetten daar een brandend lampje in, en werpen het daarna ter deure uit, zeggende: "Mogen rampen en oollenden met u vlieden, en het rijk van Bali (de dagen van voorspoed) beginnen!" De laatste dag is de *Yama Devitiya*; ter herinnering aan het bezoek, dat de god Yama aan zijne zuster bracht, gaan alle Hindoes hun zusters in de vrouwenvertrekken bezoeken en geschenken aanbieden.

In het begin van November deelde de Guikowar mij mede, dat de Koningin, zijne echtgenoot, gaarne de frissche buitenlucht wilde gaan genieten, en mij daarom liet verzoeken, of ik een gedeelte van ons paleis ter harer beschikking wilde stellen. Dit verzoek verbaasde mij zeer: vooreerst toch brengt het gebruik in Hindostan niet mede, dat een man ooit tegen vreemden van zijne vrouw spreekt; en ten andere dacht ik niet, dat de wetten van den harem zoo iets toelieten. Ik dacht een oogenblik aan een valstrik; maar liet toch dadelijk eene geheele reeks vertrekken, aan de onze grenzende, ter beschikking van de Koningin stellen. Nog dien eigen avond kwam een gansche zwerm luidruchtige jonge slavinnen daarvan bezit nemen; de Rani zelve kwam in den nacht. Van nu af was het gedaan met de stilte en rust in onze liefelijke woning; onze tuin was de geliefkoosde wandeling geworden van geheele troepen jonge meisjes, wier veelkleurige sarris in de lanen schitterden; eunuchen gingen heen en weder, en al deze lieden bespieden met de grootste nieuwsgierigheid onze minste bewegingen. Intusschen kwam ik bij deze gelegenheid verscheidene dingen te weten, die ik anders niet licht zou vernomen hebben; ik mocht niet alleen de dames van het hof, maar ook de Koningin zelve spreken.

Inmiddels was de maand November half verstreken, en ik moest er dus aan denken mijne reis te vervolgen. Ik sprak daarover met den Guikowar; maar hij weigerde mij verlof te geven om te gaan; hij zeide zelfs, dat ik die vergunning nooit van hem verkrijgen zou. Ten gevolge van allerlei hinderpalen, die de Koning — ik wil geleoven uit overgroote vriend-

hevelingen. Hij ontviag mij met de grootste hartelijkheid en was zeer aangedaan. Ook mij schoot het gemoeid vol: tusschen ons was eene betrekking van zuiver vriendschap ontstaan. Hij zond een zeer teeder afscheid, beval zich in mijn aandenken, en bood mij een kostbaar geschenk. Ik drukte hem voor het laatst de hand, en werd door eenige heeren naar mijn rij-

Een Fakir, religieuze druggende.

schap — mij in den weg legde, verliet de geheele maand November met het maken der noodige toebereidsden. Eindelijk, den 24^{en} December, zond ik mijne voornaamste bagage vooruit naar Ahmedabad.

Den volgenden morgen ging ik naar den Koning om afscheid te nemen. Als naar gewoonte vond ik hem op het terras van zijn paleis, omgeven van zijne

tuig geleid. Bhao-Sahib, mijn trouwe vriend, nam eerst in den Mostibagh afscheid, en omarmde mij met tranen. Ik verliet Baroda in droevige stemming, bij de gedachte dat ik deze plaats, waar ik zooveel genoegeen had gesmaakt, en deze menschen, die mij zooveel vriendschap bewezen hadden, wel waarschijnlijk nooit weer zou zien.